

PATVIRTINTA:
Visuotinio Lietuvos arbitražo
teismo dalyvių
2012 m. gruodžio 31 d. susirinkimo
sprendimu (protokolo Nr. 2)

LIETUVOS ARBITRAŽO TEISMO PROCESO KODEKSAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Lietuvos arbitražo teismo proceso kodekso teisinė prigimtis ir taikymo sritis

1. Lietuvos arbitražo teismo proceso kodeksas (toliau – Kodeksas), pagal savo turinį ir teisinę formą atitinkantis Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatyme apibrėžtą arbitražinės procedūros reglamentą, yra parengtas ir patvirtintas nuolatinės arbitražo institucijos – Lietuvos arbitražo teismo, remiantis Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatymo (toliau – Įstatymas) nuostatomis. Kodeksu vadovaujamosi nagrinėjant ir sprendžiant ginčus arbitražu, kurį organizuoja ir aptarnauja Lietuvos arbitražo teismas, taip pat, šalių rašytiniu susitarimu, ir kitais atvejais.

2. Pagal šį Kodeksą nagrinėjami ir sprendžiami arbitražu ginčai, kylantys iš sutartinių ar nesutartinių teisinių santykių, išskyrus ginčus, kurie pagal įstatymus negali būti perduoti arbitražui.

3. Šis Kodeksas taikomas nagrinėjant ginčus tiek tarptautiniu, tiek nacionaliniu arbitražu, jeigu ginčo šalys raštu susitarė, kad ginčo nagrinėjimas perduodamas organizuoti ir aptarnauti Lietuvos arbitražo teismui arba toks ginčas, šalių rašytiniu susitarimu, nagrinėjamas arbitražu pagal šį Kodeksą.

4. Ginčo šalys rašytiniu susitarimu turi teisę nustatyti kitokias ginčo sprendimo arbitražu taisykles, negu numatytos šiame Kodekse, išskyrus nuostatas dėl arbitražo išlaidų, kai ginčo nagrinėjimą arbitražu organizuoja ir administruoja Lietuvos arbitražo teismas, ir kiek tai neprieštarauja imperatyvioms įstatymų, reglamentuojančių arbitražinį nagrinėjimą, normoms.

5. Šis Kodeksas laikomas arbitražinio susitarimo dalimi ir taikomas tiek, kiek jis neprieštarauja imperatyvioms įstatymų normoms, reglamentuojančioms ginčų nagrinėjimo arbitražu tvarką.

6. Jeigu šalys susitaria, kad jų ginčas bus sprendžiama vadovaujantis šiuo Kodeksu, laikoma, kad ginčo sprendimas bus administruojamas Lietuvos arbitražo teismo.

7. Arbitražo proceso klausimus, kurių nereglamentuoja arba neišsamiai reglamentuoja arbitražiniam nagrinėjimui taikoma teisė, šis Kodeksas ar šalių susitarimas, sprendžia ginčą

nagrinėjantis Arbitražo teismas arba Lietuvos Arbitražo teismo pirmininkas, kai Arbitražo teismas dar nesudarytas, vadovaujantis teisingumo, protingumo, sąžiningumo ir kitais bendraisiais teisės principais. Šis Kodeksas privalo būti aiškinamas taip, kad pagal šį Kodeksą vykstantis arbitražo procesas maksimaliai atitiktų arbitražo principus.

8. Oficiali Lietuvos arbitražo teismo kalba yra lietuvių kalba. Dokumentai Lietuvos arbitražo teismui bei Arbitražo teismui, nesant kitokio Lietuvos arbitražo teismo pirmininko sprendimo, šalių susitarimo ar Arbitražo teismo sprendimo, turi būti pateikiami lietuvių kalba.

2 straipsnis. Sąvokos

1. Kodekse vartojamos sąvokos atitinka sąvokas, apibrėžtas Įstatyme.

2. Komercinis arbitražas – komercinio ginčo sprendimo būdas, kai fiziniai ar juridiniai asmenys, remdamiesi savo susitarimu, tarpusavio ginčui spręsti kreipiasi ar įsipareigoja kreiptis ne į teismą, o į savo susitarimu arba šio Kodekso nustatyta tvarka paskirtą arbitrą (arbitrus), kuris (kurie) priima Arbitražo teismo sprendimą, privalomą ginčo šalims.

3. Lietuvos arbitražo teismas – nuolatinė arbitražo institucija, t.y. nuolatos arbitražą organizuojantis ir administruojantis viešasis juridinis asmuo.

4. Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas – fizinis asmuo, Lietuvos arbitražo teismo statuto nustatyta tvarka paskirtas organizuoti Lietuvos arbitražo teismo veiklą ir atlikti jos administravimo bei kitas Įstatymo ir šio Kodekso jam priskirtas funkcijas

5. Arbitražo teismas – arbitras ar arbitrų kolegija, sprendžianti arbitražo bylą.

6. Arbitras – fizinis asmuo, paskirtas ginčo šalies, arba ginčo šalių susitarimu, arba šio Kodekso nustatyta tvarka ginčui spręsti.

7. Arbitražinis nagrinėjimas – komercinio arbitražo procesas nuo ginčo nagrinėjimo arbitraže pradžios iki Arbitražo teismo sprendimo arba nutarties, kuria byla užbaigiama nepriėmus sprendimo iš esmės, įsiteisėjimo dienos.

8. Ginčas – bet koks šalių nesutarimas dėl fakto ar (ir) teisės klausimų, kilęs iš sutartinių ar nesutartinių teisinių santykių.

3 straipsnis. Arbitražo proceso principai

1. Arbitražo teismas, Lietuvos arbitražo teismas ir jo pirmininkas, sprenddami šiame Kodekse reglamentuojamus klausimus, yra nepriklausomi.

2. Teismai negali kištis į Arbitražo teismo, į Lietuvos arbitražo teismo ir jo pirmininko veiklą, išskyrus įstatymuose, reglamentuojančiuose arbitražo procedūras nustatytus atvejus.

3. Arbitražo procesas yra konfidencialus.

4. Arbitražo šalių procesinės teisės yra lygios.

5. Arbitražo šalys turi teisę laisvai disponuoti savo teisėmis.

6. Arbitražo procese laikomasi šalių autonomiškumo, rungimosi, ekonomiškumo, kooperacijos principų.

7. Ginčų sprendimas arbitražu pagal šį Kodeksą grindžiamas operatyvumo principu – t.y. Lietuvos arbitražo teismas, Arbitražo teismas, ginčo šalys visus veiksmus, susijusius su ginčų sprendimu, atlieka kaip įmanoma greičiau.

4 straipsnis. Pranešimų ir dokumentų siuntimas

1. Jeigu šalys nėra sutarusios kitaip, laikoma, kad bet koks rašytinis pranešimas yra gautas po 5 darbo dienų (arba po 8 darbo dienų, jei siunčiama už Lietuvos Respublikos ribų) nuo jo išsiuntimo registruotu laišku į adresato buveinę, gyvenamąją vietą arba pagal kitą šalies Lietuvos arbitražo teismui nurodytą pašto adresą, o jo nesant, pagal Juridinių asmenų registre nurodytą šalies adresą.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostata dėl rašytinių pranešimų gavimo momento, nėra taikoma pirminiam Lietuvos arbitražo teismo pranešimui atsakovui apie gautą ieškinį ar prašymą išduoti Arbitražo teismo įsakymą. Tokie dokumentai siunčiami registruotu laišku ir laikomi gautais tą dieną, kai pašto paslaugas teikiančių asmenų dokumentacijoje (viešai skelbiamojo arba pagal poreikimą atskleidžiamoje) užfiksuojamas pranešimo perdavimo adresatui faktas.

3. Rašytinei formai prilyginami elektroninių ryšių galiniais įrenginiais perduoti pareiškimai, dokumentai ir kita informacija, kurių autentiškumas patvirtintas elektroniniu parašu teisės aktų nustatyta tvarka. Tokie pranešimai šalims siunčiami Lietuvos arbitražo teismui nurodytais elektroninio pašto adresais, o tokio nurodymo nesant, pagal Juridinių asmenų registre nurodytą šalies elektroninio pašto adresą. Šalių pareiškimai, dokumentai ir kita informacija, kurios autentiškumas patvirtintas elektroniniu parašu, Lietuvos arbitražo teismui elektroniniu paštu siunčiami elektroninio pašto adresu procesiniaiaidokumentai@arbitrazoteismas.lt Tokiu būdu pateikti pranešimai laikomi gautais kitą darbo dieną nuo jų išsiuntimo tinkamu adresu dienos.

4. Visi pareiškimai, dokumentai ar kita informacija, kuriuos viena iš šalių pateikia Lietuvos arbitražo teismui ir Arbitražo teismui, turi būti perduoti kitai šaliai. Šalims taip pat turi būti perduotos visos ekspertų išvados ar kiti įrodomąją galią turintys dokumentai, kuriais Arbitražo teismas gali remtis priimdamas savo sprendimą.

5. Šalių ir Arbitražo teismo susirašinėjimas arbitražinio nagrinėjimo metu vykdomas per Lietuvos arbitražo teismą.

6. Kartu su šalies Lietuvos arbitražo teismui ir Arbitražo teismui teikiamų dokumentų originaliu egzemplioriumi, šalis privalo pateikti ir vadovo, ar jo įgalioto asmens (jeigu šalis fizinis asmuo – jos pačios) parašu patvirtintų originalaus dokumentų egzemplioriaus kopijų, kad po vieną tektų kitai šaliai ir bylą nagrinėjančiam arbitrai (arba po vieną visiems arbitrams, jei šalys yra

sutarusios, kad bylą nagrinės trijų arbitrų kolegija). Jeigu šalis nepateikia originalaus dokumentų egzemplioriaus kopijų arba pateikia jų per mažai, dokumentų kopijavimą ir tvirtinimą organizuoja Lietuvos arbitražo teismas pagal Lietuvos arbitražo teismo pirmininko patvirtintus įkainius, o susidariusios išlaidos įtraukiamos į kompensavimo mokesčių.

7. Lietuvos arbitražo teismas visus rašytinius pranešimus, susijusius su ginčo nagrinėjimu, tais atvejais, kai šalį/šalis atstovauja atstovai, siunčia atstovams. Šalims tokiu atveju dokumentai tiesiogiai nesiunčiami.

5 straipsnis. Terminai

1. Skaičiuojant terminus pagal šį Kodeksą, terminas laikomas prasidėjusiu kitą dieną, kai žinia, pranešimas, raginimas ar pasiūlymas laikoma, kad buvo gauti. Tais atvejais, kai paskutinė termino diena adresato vietoje yra ne darbo ar oficialios šventės diena, termino pabaigos diena laikoma po jos einanti darbo diena.

2. Lietuvos arbitražo teismas ar Arbitražo teismas, kai arbitražinis nagrinėjimas jau yra prasidėjęs, bet kurios iš šalių prašymu arba savo iniciatyva gali pratęsti šiame Kodekse nustatytus terminus konkrečioms šalių veiksmams atlikti tuo atveju, jei tai nagrinėjant konkrečią bylą dėl objektyvių aplinkybių yra neišvengiama.

6 straipsnis. Tretieji asmenys, pareiškiantys savarankiškus reikalavimus, arbitražiniame nagrinėjime

1. Tretieji asmenys, pareiškiantys savarankiškus reikalavimus dėl ginčo dalyko, jeigu juos saisto arbitražinis susitarimas, turi teisę kreiptis į Arbitražo teismo su prašymu leisti jiems įstoti į procesą.

2. Tretieji asmenys, pareiškiantys savarankiškus reikalavimus, jeigu juos saisto arbitražinis susitarimas, turi visas ieškovo teises ir pareigas.

3. Arbitražo teismas nutartimi sprendžia trečiųjų asmenų, pareiškiančių savarankiškus reikalavimus, įstojimo į bylą klausimą.

7 straipsnis. Tretieji asmenys, nepareiškiantys savarankiškų reikalavimų, arbitražiniame nagrinėjime

1. Tretieji asmenys, nepareiškiantys savarankiškų reikalavimų dėl ginčo dalyko, jeigu juos saisto arbitražinis susitarimas, šalies iniciatyva gali būti įtraukiami į procesą.

2. Tretieji asmenys, nepareiškiantys savarankiškų reikalavimų, jeigu juos saisto arbitražinis susitarimas, turi visas proceso šalies teises ir pareigas, išskyrus teisę pakeisti ieškinio pagrindą ir dalyką, padidinti arba sumažinti ieškinio reikalavimus, atsisakyti ieškinio, pripažinti ieškinį arba sudaryti taikos sutartį.

3. Arbitražo teismas nutartimi sprendžia trečiųjų asmenų, nepareiškiančių savarankiškų reikalavimų, įstojimo į bylą klausimą.

8 straipsnis. Atstovavimas arbitraže

1. Šalys gali vesti bylą arbitraže pačios arba per atstovus.

2. Kai ginčo šalis yra juridinis asmuo, jį atstovauja jo vadovas arba asmenys nurodyti šio straipsnio 3 dalyje.

3. Arbitražinio nagrinėjimo metu šalis atstovauti gali:

1) Advokatai ir jų padėjėjai;

2) Kiti šalies įgalioti asmenys.

4. Šalis, paskyrusi savo atstovą, privalo raštu pranešti Lietuvos arbitražo teismui bei Arbitražo teismui, jei jis jau yra sudarytas, atstovo vardą, pavardę, adresą, telefoną, faksą ir elektroninio pašto adresą.

5. Atstovas privalo įrodyti Lietuvos arbitražo teismui savo įgaliojimus pateikdamas Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytus dokumentus.

6. Arbitražinio nagrinėjimo eigoje šaliai pakeitus savo atstovą, jeigu šalys raštu nesutaria kitaip, bylos nagrinėjimas tęsiamas toliau.

II SKYRIUS ARBITRAŽINIS SUSITARIMAS

9 straipsnis. Arbitražinio susitarimo forma

1. Arbitražinis susitarimas gali būti įformintas kaip arbitražinė išlyga, įrašyta sutartyje, arba kaip šalių sudaryta atskiras susitarimas.

2. Arbitražinis susitarimas sudaromas raštu ir laikomas galiojančiu, jeigu:

1) įformintas bendru šalių pasirašytu dokumentu arba

2) sudarytas šalims apsikeičiant raštais (kurie gali būti siunčiami elektroninių ryšių galiniais įrenginiais, jeigu yra užtikrintas perduodamos informacijos vientisumas ir autentiškumas) ar kitais dokumentais, kuriuose fiksuojamas tokio susitarimo sudarymo faktas; arba

3) sudarytas naudojantis elektroninių ryšių galiniais įrenginiais, jeigu yra užtikrintas perduodamos informacijos vientisumas ir autentiškumas ir juose esanti informacija yra prieinama toliau naudoti; arba

4) šalys apsikeičia ieškiniu ir atsiliepimu į ieškinį, kuriuose viena šalis tvirtina, o kita šalis neneigia, kad jos sudarė arbitražinį susitarimą; arba

5) yra kitokių rašytinių įrodymų, kad šalys yra sudariusios ar pripažįsta arbitražinį susitarimą.

3. Nuoroda šalių sudarytoje sutartyje į dokumentą, kuriame yra arbitražinė išlyga, laikoma arbitražiniu susitarimu, jeigu ta sutartis ar tas dokumentas atitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytus formos reikalavimus.

10 straipsnis. Arbitražinė išlyga

1. Šalys, susitardamos dėl ginčo nagrinėjimo šiame Kodekse nustatyta tvarka, kai ginčo nagrinėjimas perduodamas organizuoti ir administruoti Lietuvos arbitražo teismui, gali naudoti šią standartinę arbitražinę išlygą:

„Kiekvienas ginčas, nesutarimas ar reikalavimas, kylantis iš šios sutarties ar susijęs su šia sutartimi, jos pažeidimu, nutraukimu ar galiojimu, galutinai sprendžiamas Lietuvos arbitražo teisme (juridinio asmens kodas 302473236) pagal Lietuvos arbitražo teismo proceso kodeksą, kurį šalys pripažįsta savo arbitražinio susitarimo sudedamąja dalimi“.

2. Šalys taip pat gali susitarti dėl Arbitražo teismo arbitrų skaičiaus, arbitražinio nagrinėjimo vietos, arbitražinio nagrinėjimo kalbos ir kitų klausimų, susijusių su arbitražo procesu, kiek tai neprieštarauja imperatyvioms Įstatymo normoms.

III SKYRIUS ARBITRAŽO IŠLAIDOS

11 straipsnis. Bendrosios nuostatos dėl arbitražo išlaidų

1. Visos pinigų sumos pagal šį Kodeksą mokamos į Lietuvos arbitražo teismo banko sąskaitą. Visos pagal šį Kodeksą mokėtinos sumos laikomos tinkamai sumokėtomis nuo jų įskaitymo į Lietuvos arbitražo teismo banko sąskaitą momento.

2. Jeigu šalys nėra sutarusios kitaip, Lietuvos arbitražo teismas gali vienos iš šalių prašymu įpareigoti kitą šalį, dėl kurios kaltės nepagrįstai užvilkinamas arbitražo procesas, padengti dėl tokio proceso vilkinimo atsiradusias išlaidas.

12 straipsnis. Arbitražo išlaidos

1. Arbitražo išlaidas sudaro:

1) registravimo mokestis;

2) arbitražo administravimo ir arbitrų mokestis (arbitravimo mokestis);

3) Lietuvos arbitražo teismo ir arbitražo teismo išlaidos (kompensavimo mokestis).

13 straipsnis. Arbitražo išlaidų mokėjimas

1. Ieškovas, pateikdamas ieškinį Lietuvos arbitražo teismui, privalo sumokėti negražinamą šio Kodekso 1 priede nustatyto dydžio registravimo mokestį, skirtą padengti išlaidas, susijusias su parengiamaisiais arbitražinio nagrinėjimo veiksmais, bei arbitražo administravimo ir arbitrų mokestį, kuris apskaičiuojamas atsižvelgiant į ginčo sumą bei ginčą nagrinėjančių arbitrų skaičių vadovaujantis šio Kodekso 1 priedo nuostatomis. Tolesnių arbitražo proceso veiksmų Lietuvos arbitražo teismas imasi tik ieškovui tinkamai sumokėjus šiame straipsnyje įvardytus mokesčius.

2. Šio straipsnio 1 dalies nuostatos *mutatis mutandis* taikomos ir priešieškiniui.

3. Lietuvos arbitražo teismo ir Arbitražo teismo išlaidas (kompensavimo mokestis), kurias, be kita ko, sudaro arbitro kelionės išlaidos, išlaidos, susijusios su vertėjo paslaugomis, eksperto mokestis, išlaidos, susijusios su liudytojo kvietimu, Arbitražo teismo posėdžio protokolo rašymu, iš anksto ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo pranešimo apie mokėtinas sumas gavimo, privalo padengti šalis, paskyrusi arbitrą (arbitrus), arba kurios prašymu susijusios išlaidos bus patirtos. Lietuvos arbitražo teismo ir Arbitražo teismo išlaidų dydį nustato Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas, atsižvelgdamas į konkrečios bylos aplinkybes ir šalių prašymus (arbitražinio nagrinėjimo vieta, kalba, poreikis kviesti liudytojus, ekspertus ir kt.). Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas nedelsiant informuoja šalis apie savo sprendimą dėl iš anksto mokėtinų Lietuvos arbitražo teismo ir Arbitražo teismo išlaidų dydžio. Jeigu aukščiau įvardytos išlaidos pagal faktą nesiekia sumokėtos sumos, skirtumas gražinamas sumokėjusiai šaliai ar šalims ne vėliau kaip per 30 dienų nuo Arbitražo teismo sprendimo priėmimo dienos. Skirtumas mažesnis arba toks pats kaip banko pavedimo mokesčio dydis nėra gražinamas.

4. Jei viena iš šalių nesumoka jai tenkančios arbitražo mokesčių ar išlaidų dalies, jos dalį gali sumokėti kita šalis.

5. Motyvuotu šalies prašymu Lietuvos arbitražo pirmininkas gali iš dalies sumažinti šalies arbitražo išlaidų dalį ir/arba atidėti jų mokėjimą.

14 straipsnis. Arbitražo išlaidų nesumokėjimo pasekmės

1. Bylą Arbitražo teismui, Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas perduoda tik ieškovui tinkamai sumokėjus registravimo mokestį, arbitražo administravimo ir arbitrų mokestį.

2. Jeigu ieškovas per Lietuvos arbitražo teismo pirmininko nurodytą terminą nesumoka arbitražo registravimo mokesčio bei arbitražo administravimo ir arbitrų mokesčio, Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas gali priimti sprendimą neperduoti ieškinio Arbitražo teismui.

3. Jeigu šalys per 5 darbo dienas nuo Lietuvos arbitražo teismo pirmininko nurodymo nesumoka Lietuvos arbitražo teismo ir arbitražo teismo išlaidų, Arbitražo teismas gali priimti nutartį palikti ieškinį (priešieškinį) nenagrinėtą.

15 straipsnis. Arbitražo išlaidų perskaičiavimas

Bet kuriuo arbitražo proceso metu padidėjus ieškinio ar priešieškinio reikalavimams ar arbitražo išlaidoms, reikalavimą padidinusi šalis arba šalis, dėl kurios patiriamos papildomos išlaidos, Arbitražo teismo pirmininko nurodymu ir nustatytu terminu privalo sumokėti papildomas sumas.

16 straipsnis. Arbitražo išlaidų grąžinimas ir priteisimas

1. Nutraukus arbitražo procesą šio Kodekso 63 straipsnio 2 ir 4 dalyse nustatytais atvejais, nustatoma tokia arbitražo administravimo ir arbitrų mokesčio grąžinimo šį mokesčių sumokėjusiai šaliai tvarka:

1) grąžinami 75 procentai sumokėtos sumos, kai arbitražo procesas nutraukiamas iki bylos perdavimo Arbitražo teismui;

2) grąžinami 30 procentų sumokėtos sumos, kai arbitražo procesas nutraukiamas po bylos perdavimo arbitražo teismui;

2. Jei šio Kodekso nustatyta tvarka išnagrinėjus bylą iš esmės, nutraukus arbitražo bylą arba palikus ieškinį nenagrinėtu, lieka nepanaudotos pinigų sumos, šalių sumokėtos Lietuvos arbitražo teismo ir arbitražo teismo išlaidoms padengti, likutis grąžinamas sumokėjusiai šaliai ar šalims.

3. Šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, arbitražo mokesčiai priteisiami iš antrosios šalies, jeigu šalių susitarimas nenumato ko kita. Jeigu ieškinys patenkintas iš dalies, arbitražo mokesčiai paskirstomi šalims proporcingai patenkintų ir atmestų reikalavimų dydžiui. Šalims bylą baigus taikos sutartimi, arbitražo mokesčiai paskirstomi proporcingai patenkintų ir atmestų reikalavimų dydžiui, jeigu šalys taikos sutartyje neaptarė jų paskirstymo. Sprendimus dėl arbitražo mokesčio paskirstymo priima Arbitražo teismas.

IV SKYRIUS PARENGIAMIEJI ARBITRAŽINIO NAGRINĖJIMO VEIKSMAI

17 straipsnis. Ieškinio pateikimas

1. Šalis inicijuoja arbitražo procesą pateikdama Lietuvos arbitražo teismui ieškinį bei sumokėdama registravimo mokesčių bei arbitražo administravimo ir arbitrų mokesčių.

2. Ieškinyje turi būti nurodyta:

1) šalių pavadinimai ar vardai ir pavardės, juridinių asmenų kodai ar asmens kodai, kontaktiniai duomenys (adresai, telefono, fakso numeriai, elektroninio pašto adresai);

2) ieškinio suma;

3) aplinkybės, kuriomis ieškovas grindžia savo reikalavimus (faktinis ieškinio pagrindas);

- 4) įrodymai, patvirtinantys ieškovo išdėstytas aplinkybes;
- 5) ieškovo reikalavimai (ieškinio dalykas);
- 6) nuoroda į arbitražinį susitarimą ir susitarimą, iš kurio ar dėl kurio kilo ginčas;
- 7) siūlomų arbitrų skaičius, arbitražo vieta ir kalba (jeigu tai nebuvo aptarta arbitražiniame susitarime), kandidatas (kandidatai), kurį (kuriuos) rekomenduoja skirti ieškovas ir kandidato (kandidatų) į arbitrus adresas, telefonas, faksas ir elektroninio pašto adresas. Ieškovas turi teisę nurodyti, kad iš jo pusės arbitrą (arbitrus) savo nuožiūra paskirtų Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas iš Lietuvos arbitražo teismo rekomenduojamų arbitrų sąrašo.
- 8) jeigu ieškovas bylą ves per atstovą, ieškovo atstovo vardas, pavardė, adresas, telefonas, faksas ir elektroninio pašto adresas.

3. Prie ieškinio turi būti pridėta:

- 1) arbitražinis susitarimas ir (arba) sutartis, reguliuojanti santykius, dėl kurių kilo ginčas, arba jų tinkamai patvirtintos kopijos;
 - 2) visi dokumentai ir kiti rašytiniai įrodymai, kuriais grindžiamas ieškinys;
 - 3) rašytinis siūlomo kandidato (kandidatų) į arbitrus sutikimas būti arbitrų konkrečioje byloje;
 - 4) įrodymai, kad sumokėti registravimo bei arbitražo administravimo ir arbitravimo mokesčiai.
4. Ieškinys ir prie jo pridedami dokumentai, taip pat visi kiti su arbitražo procesu susiję dokumentai turi būti pateikiami Lietuvos arbitražo teismui lietuvių kalba, šio Kodekso 3 straipsnyje nustatyta tvarka.

5. Jeigu ieškinys neatitinka šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytų reikalavimų ir (arba) nesumokėtas arba netinkamai sumokėtas registravimo ir/ar arbitražo administravimo ir arbitrų mokestis, jeigu šalys raštu nėra sutarusios kitaip, Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas paskiria protingą terminą pašalinti trūkumus.

6. Nustatytu terminu nepašalinus nustatytų trūkumų, susijusių su šio straipsnio 2 dalies 1, 2, 6, punktais ir 3 dalies 1, 3 ir 4 punktais Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas, jeigu šalys nėra sutarusios kitaip, gali priimti sprendimą neperduoti ieškinio Arbitražo teismui.

18 straipsnis. Pranešimas atsakovui apie gautą ieškinį

1. Lietuvos arbitražo teismui gavus 17 straipsnio 2 dalies 1, 2, 6, punktuose ir 3 dalies 1, 3 ir 4 punktuose nustatytus reikalavimus atitinkantį ieškinį šio Kodekso nustatyta tvarka, Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas persiunčia atsakovui pranešimą apie gautą ieškinį, nurodydamas terminą, iki kada atsakovas turi informuoti Lietuvos arbitražo teismą apie pageidaujimą skirti

arbitrų skaičių, arbitražo vietą ir kalbą (jei tai nebuvo aptarta arbitražiniame susitarime), informaciją ar ieškovo siūloma arbitro kandidatūra (kai šalys iš anksto buvo sutarusios, kad byla nagrinės vienas arbitras) yra tinkama, siūlomas arbitro (arbitrų) kandidatūras (kai šalys iš anksto yra sutarusios, jog byla nagrinės trys arbitrai).

2. Jeigu atsakovas nesutinka su ieškovo siūloma arbitro kandidatūra (jeigu šalys raštu buvo sutarusios, kad byla nagrinės vienas arbitras, arba atsakovas neprieštarauja ieškovo ieškinyje pateiktam siūlymui, kad byla nagrinėtų vienas arbitras), kartu su atsakymu į Lietuvos arbitražo teismo pranešimą apie gautą ieškinį, atsakovas, privalo pateikti rašytinį siūlomo iš savo pusės kandidato į arbitrus sutikimą būti arbitru konkrečioje byloje. Atsakovas turi teisę nurodyti, kad iš jo pusės arbitrą (arbitrus) savo nuožiūra paskirtų Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas iš Lietuvos arbitražo teismo rekomenduojamų arbitrų sąrašo.

3. Kai šalys raštu buvo sutarusios, kad byla nagrinės trys arbitrai, arba atsakovas neprieštarauja ieškovo ieškinyje pateiktam siūlymui, kad nagrinėtų trys arbitrai, kartu su atsakymu į Lietuvos arbitražo teismo pranešimą apie gautą ieškinį, atsakovas, privalo pateikti rašytinį siūlomo iš savo pusės kandidato į arbitrus sutikimą būti arbitru konkrečioje byloje. Atsakovas turi teisę nurodyti, kad iš jo pusės arbitrą (arbitrus) savo nuožiūra paskirtų Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas iš Lietuvos arbitražo teismo rekomenduojamų arbitrų sąrašo.

V SKYRIUS ARBITRAŽO TEISMO SUDARYMAS

19 straipsnis. Arbitrų skaičius

Šalys gali savo nuožiūra raštu susitarti dėl arbitrų skaičiaus. Arbitrų skaičius turi būti nelyginis. Arbitražo teismo, sudaryto iš lyginio arbitrų skaičiaus, priimtas Arbitražo teismo sprendimas dėl šios priežasties nelaikomas negaliojančiu. Jei šalys nenustato arbitrų skaičiaus skiriamas vienas arbitras.

20 straipsnis. Procedūrinės arbitrų skyrimo nuostatos

1. Šalių siūlomas kandidatas (kandidatai) į arbitrus prieš paskiriant juos Lietuvos arbitražo pirmininkui privalo pateikti rašytinį sutikimą būti arbitru konkrečioje byloje ir pasirašyti arbitravimo paslaugų teikimo sutartį bei arbitro nešališkumo ir nepriklausomumo konkrečioje byloje deklaraciją.

2. Lietuvos arbitražo teismo pirmininkui paskyrus arbitrus, kai ginčą spręsti šalys raštu susitarė pavesti trijų arbitrų kolegijai, arbitrai ne vėliau kaip per 3 darbo dienas išsirenka arbitražo teismo pirmininką ir apie tai informuoja Lietuvos arbitražo pirmininką. Jeigu arbitrai nustatytu terminu neišsirenka pirmininko, Arbitražo teismo pirmininką paskiria Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas.

21 straipsnis. Arbitrų skyrimas

1. Šalys gali raštu susitarti dėl arbitro ar arbitrų skyrimo tvarkos, laikantis šio straipsnio 5 ir 6 dalių reikalavimų.

2. Arbitru gali būti paskirtas bet koks veiksnus fizinis asmuo, jeigu šalys nesutaria kitaip.

3. Jeigu šalys nesutaria kitaip, tai:

1) kai Arbitražo teismas sudaromas iš trijų arbitrų, kiekviena šalis skiria po vieną arbitrą, o šie abu skiria trečią arbitrą – Arbitražo teismo pirmininką;

2) kai Arbitražo teismas sudaromas iš vieno arbitro ir šalys per 10 dienų negali susitarti dėl jo paskyrimo, arbitrą bet kurios iš šalių prašymu ar savo iniciatyva paskiria Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas iš Lietuvos arbitražo teismo rekomenduojamų arbitrų sąrašo;

3) kai ieškovas, pareikšdamas ieškinį, nepaskiria arbitro ir to nepadaro per 10 dienų nuo ieškinio pareiškimo dienos, arbitrą paskiria Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas iš Lietuvos arbitražo teismo rekomenduojamų arbitrų sąrašo;

4) kai atsakovas nepaskiria arbitro per 10 dienų nuo pranešimo apie gautą ieškinį gavimo dienos, arbitrą paskiria Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas iš Lietuvos arbitražo teismo rekomenduojamų arbitrų sąrašo;

5) kai šalių paskirti arbitrai per 10 dienų nuo jų paskyrimo nesusitarė dėl trečio arbitro skyrimo, šį arbitrą paskiria Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas iš Lietuvos arbitražo teismo rekomenduojamų arbitrų sąrašo;

4. Jeigu šalims susitarus dėl arbitrų skyrimo procedūros viena iš jų nesilaiko šio susitarimo, Arbitražo teismas sudaromas šio straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.

5. Kai arbitraže dalyvauja du ar daugiau ieškovų (procesinis bendrininkavimas), bendraieškiai, pareikšdami ieškinį arbitražo teismui, privalo pateikti rašytinį susitarimą dėl bendro arbitro paskyrimo. Jeigu pareikšdami ieškinį bendraieškiai arbitražo teismui nepateikė rašytinio susitarimo dėl bendro arbitro paskyrimo, šį susitarimą bendraieškiai turi pateikti arbitražo teismui per 20 dienų nuo ieškinio arbitražo teismui pareiškimo dienos. Jeigu per šį terminą bendraieškiai arbitro nepaskiria, arbitrą paskiria Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas iš Lietuvos arbitražo teismo rekomenduojamų arbitrų sąrašo per 20 dienų nuo minėto termino pabaigos.

6. Kai arbitraže dalyvauja du ar daugiau atsakovų (procesinis bendrininkavimas), bendraatsakoviai turi pateikti rašytinį susitarimą paskirti bendrą arbitrą. Rašytinis susitarimas turi būti pateiktas arbitražo teismui per 20 dienų nuo ieškovo ar bendraieškių prašymo paskirti arbitrą gavimo dienos. Jeigu per šį terminą bendraatsakoviai nepaskiria arbitro, arbitrą paskiria Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas iš Lietuvos arbitražo teismo rekomenduojamų arbitrų sąrašo per 20 dienų nuo minėto termino pabaigos.

7. Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas, skirdamas arbitrą (arbitrus), turi atsižvelgti į ginčo esmę, šalių susitarimu arbitrai nustatytus reikalavimus, taip pat į aplinkybes, užtikrinančias arbitro (arbitrų) nepriklausomumą ir nešališkumą.

8. Šalis, teikianti arbitro kandidatūrą, turi nedelsdama apie tai pranešti Lietuvos arbitražo teismui nurodydama kandidato vardą, pavardę, adresą, telefono ir fakso numerius, elektroninio pašto adresą ir pilietybę. Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas, paskyręs arbitrą, turi nedelsdamas apie tai pranešti šalims, nurodydamas arbitro vardą, pavardę bei kvalifikaciją.

9. Lietuvos arbitražo teismas šio straipsnio 3 dalies 2, 3, 4 ir 5 punktuose numatytais atvejais turi paskirti arbitrą kaip įmanoma greičiau. Arbitražo teismo pirmininkui paskyrus arbitrą ar arbitrus, apie tai nedelsiant pranešama ginčo šalims, nurodant arbitro (arbitrų) vardą (vardus), pavardę (pavardes) bei kvalifikaciją.

10. Lietuvos arbitražo teismo pirmininko priimti sprendimai, priskirti jo kompetencijai šiame straipsnyje numatytais atvejais, yra galutiniai ir neskundžiami.

11. Visais atvejais, kai šalis teikia Lietuvos arbitražo teismui arbitro (arbitrų) kandidatūras, kartu su informacija apie siūlomą kandidatą (kandidatus), privalu pateikti rašytinį kandidato (kandidatų) sutikimą būti arbitru konkrečioje byloje.

22 straipsnis. Arbitražo teismo funkcionavimo pradžia

1. Arbitražo teismas laikomas sudarytu, kai Lietuvos arbitražo teismo pirmininko sprendimu paskiriami visi šalių susitarime nurodyti arbitrai.

2. Priėmus sprendimą dėl Arbitražo teismo sudarymo, Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas, nedelsiant perduoda sudarytam Arbitražo teismui iš ieškovo gautą ieškinį, atsakovo pateiktus dokumentus, kitą bylos medžiagą.

3. Gavęs bylos medžiagą Arbitražo teismas sprendžia ieškinio priėmimo ir arbitražo bylos iškėlimo klausimus ir vykdo tolimesnį arbitražo bylos nagrinėjimą.

23 straipsnis. Arbitrų nešališkumo ir nepriklausomumo užtikrinimas

1. Asmuo, paskirtas arbitru, privalo būti nešališkas ir nepriklausomas bei neatstovauti jį paskyrusiai šaliai.

2. Kiekvienas šio Kodekso nustatyta tvarka paskirtas arbitras prieš nagrinėdamas bylą pasirašo deklaraciją dėl jo nešališkumo ir nepriklausomumo konkrečioje byloje.

3. Asmuo, į kurį Lietuvos arbitražo teismas kreipiasi dėl galimo jo skyrimo arbitru, turi ne vėliau kaip per 5 dienas raštu pranešti Lietuvos arbitražo teismui apie visas aplinkybes, galinčias kelti pagrįstą abejonių dėl jo nepriklausomumo ar nešališkumo. Pranešti apie šių aplinkybių buvimą arbitras privalo ir po paskyrimo ar arbitražinio nagrinėjimo metu, jeigu to nepadarė anksčiau arba jeigu aplinkybės atsirado po paskyrimo ar arbitražinio nagrinėjimo metu. Iš arbitro gautą

pranešimą apie aplinkybes, galinčias kelti pagrįstų abejonių dėl jo nepriklausomumo ar nešališkumo, Lietuvos arbitražo teismas nedelsiant persiunčia abiem šalims.

24 straipsnis. Arbitro nušalinimo pagrindai

1. Apie nušalinimą arbitrai gali būti pareikšta tik tada, kai yra bent viena iš šių aplinkybių, keliančių abejonių dėl jo nepriklausomumo ar nešališkumo:

- 1) arbitras yra susijęs pavaldumo ryšiais ar kitaip nuo vienos šalies yra priklausomas;
- 2) yra vienos šalies giminaitis;
- 3) yra tiesiogiai ar netiesiogiai suinteresuotas bylos baigtimi vienos iš šalių naudai;
- 4) dalyvavo ikiarbitražinio tarpininkavimo procedūroje;
- 5) yra kitokių aplinkybių, kurios kelia abejonių jo nešališkumu.

2. Apie nušalinimą arbitrai taip pat gali būti pareiškama, jei paaiškėja, kad jis neturi šalių susitarime aptartos kvalifikacijos.

3. Apie nušalinimą arbitrai, kurį šalis paskyrė pati arba kartu su kita šalimi, gali būti pareikšta tik dėl aplinkybių, kurias ji sužinojo po jo paskyrimo.

25 straipsnis. Arbitro nušalinimo tvarka

1. Jeigu šalys raštu nesutarė kitaip, šalis, norinti pareikšti arbitrai apie nušalinimą, turi per 5 dienas nuo to momento, kai sužinojo apie Arbitražo teismo sudarymą arba apie aplinkybes, nurodytas šio Kodekso 24 straipsnio 1 ir 2 dalyse, pranešti raštu Arbitražo teismui nušalinimo motyvus. Jei arbitras, kuriam pareikšta apie nušalinimą, nenusišalina pats arba kita šalis nesutinka su nušalinimu, nušalinimo klausimą sprendžia likę Arbitražo teismo arbitrai. Kai Arbitražo teismą sudaro vienas arbitras arba kai nušalinimas pareikštas visiems Arbitražo teismo arbitrams arba kai likę arbitrai per 5 dienas nepriima sprendimo dėl arbitro nušalinimo, arbitro (arbitrų) nušalinimo klausimą išsprendžia Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas priimdamas sprendimą dėl arbitro (arbitrų) nušalinimo.

2. Kai šio straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka nušalinimas atmetamas, šalis, pareiškusi apie nušalinimą, gali per 20 dienų nuo pranešimo apie nušalinimo atmetimą gavimo dienos prašyti Vilniaus apygardos teismo priimti nutartį dėl arbitro nušalinimo. Vilniaus apygardos teismo priimta nutartis šiuo klausimu yra galutinė ir neskundžiama. Kol Vilniaus apygardos teismas nagrinėja šalies prašymą dėl arbitro nušalinimo, Arbitražo teismas, įskaitant arbitrą, kuriam pareikšta apie nušalinimą, gali, bet neprivalo, sustabdyti arbitražinį nagrinėjimą, kol bus priimta Vilniaus apygardos teismo nutartis.

26 straipsnis. Arbitro įgaliojimų nutraukimas

1. Arbitras, *de jure* arba *de facto* negalintis atlikti savo funkcijų arba vilkinantis jų atlikimą be pateisinamų priežasčių, privalo atsistatydinti. Arbitro įgaliojimai pasibaigia jam atsistatydinus arba šalims susitarus dėl jo atstavydinimo. Kai arbitras nevykdo savo pareigos atsistatydinti arba kai šalys nesusitaria dėl jo atstavydinimo, bet kuri šalis gali kreiptis į Lietuvos arbitražo teismo pirmininką dėl atitinkamo klausimo išsprendimo. Šiuo atveju Lietuvos arbitražo teismo pirmininko sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

2. Arbitro įgaliojimų nutraukimas nereiškia, kad pripažįstamas bet kuris iš šiame arba 22 straipsnyje nustatytų pagrindų.

27 straipsnis. Kito arbitro paskyrimas

1. Kai arbitro įgaliojimai pasibaigia pagal šio Kodekso 23 ar 24 straipsnį arba kai arbitras pats atsistatydina dėl kitų priežasčių, taip pat kai arbitro įgaliojimai pasibaigia kitais pagrindais, kitas arbitras skiriamas tokia pat tvarka, kokia buvo paskirtas arbitras, kurio įgaliojimai pasibaigė.

2. Paskyrus kitą arbitrą, jeigu šalys nesutaria kitaip, tuo atveju jei bylą nagrinėja vienas arbitras, byla pradama nagrinėti nuo pradžių, o jeigu bylą nagrinėja daugiau nei vienas arbitras, arbitražinis nagrinėjimas tęsiamas toliau.

VI SKYRIUS. ARBITRAŽINIS NAGRINĖJIMAS

28 straipsnis. Arbitražinio nagrinėjimo pradžia

Jeigu šalys nesusitaria kitaip, laikoma, kad arbitražinis nagrinėjimas pradėtas tą dieną, kurią Lietuvos arbitražo teismas perdavė Arbitražo teismui bylos medžiagą.

29 straipsnis. Atsiliepimas į ieškinį

1. Pradėjus arbitražinį nagrinėjimą, Arbitražo teismas, jeigu šalys nesutaria kitaip, nustato terminą atsakovui pateikti atsiliepimą į ieškinį, kuriame turi būti nurodytos aplinkybės ir įrodymai, kuriais jis grindžia savo nesutikimą su ieškiniu.

2. Atsiliepimas į ieškinį siunčiamas Arbitražo teismui per Lietuvos arbitražo teismą.

3. Atsiliepime į ieškinį turi būti nurodyta:

1) sutinkama ar ne su pareikštu ieškiniu;

2) nesutikimo motyvai;

3) įrodymai, kuriais yra grindžiami nesutikimo motyvai;

4) jeigu atsakovas bylą ves per atstovą, ieškovo atstovo vardas, pavardė, adresas, telefonas, faksas ir elektroninio pašto adresas;

4. Prie atsiliepimo į ieškinį turi būti pridėti visi dokumentai ir kiti rašytiniai įrodymai, kuriais atsakovas remiasi gindamas savo poziciją, ir nurodyti kiti susiję įrodymai.

5. Atsiliepimas į ieškinį ir prie jo pridedami dokumentai turi būti pateikiami Arbitražo teismui ta kalba, kurią susitarta vartoti arbitražo proceso metu.

6. Arbitražo teismas turi teisę vėliau atsisakyti priimti įrodymus ir motyvus, kurie galėjo būti pateikti atsiliepime į ieškinį, jeigu mano, kad vėlesnis jų pateikimas užvilkins sprendimo priėmimą byloje.

7. Jeigu atsakovas be pateisinamos priežasties per nustatytą terminą nepateikia atsiliepimo į ieškinį, tai neužkerta kelio tolesniam bylos nagrinėjimui arbitražu. Atsiliepimo į ieškinį nepateikimas nelaikomas ieškinio pripažinimu.

30 straipsnis. Priešieškinis

1. Atsakovas turi teisę kartu su atsiliepimu į ieškinį arba vietoj jo pareikšti ieškovui priešieškinį, kad jis būtų išnagrinėtas kartu su pradinio ieškiniu. Vėlesnis priešieškinio priėmimas yra galimas tik tuo atveju, jeigu tokio priėmimo būtinumas iškilo vėliau arba jeigu yra gautas priešingos šalies sutikimas, arba jeigu Arbitražo teismas mano, kad tai neužvilkins bylos nagrinėjimo.

2. Arbitražo teismas priima priešieškinį, jeigu:

1) priešpriešiniu reikalavimu siekiama įskaityti pradinio ieškinio reikalavimą;

2) patenkinus priešieškinį, bus visiškai ar iš dalies nebegalima patenkinti pradinio ieškinio;

3) tarp priešieškinio ir pradinio ieškinio yra tarpusavio ryšys, ir juos kartu nagrinėjant bus galima greičiau ir teisingai išnagrinėti ginčus.

3. Kodekso nuostatos dėl ieškinio *mutatis mutandis* taikomos ir priešieškiniui.

31 straipsnis. Ieškinio ir atsiliepimo į ieškinį pakeitimai

1. Jeigu šalys nesutaria kitaip, kiekviena šalis arbitražo proceso metu gali pakeisti ar papildyti savo ieškininius reikalavimus ar prieštaravimus dėl ieškinio, išskyrus atvejus, kai Arbitražo teismas pripažįsta, jog netikslinga leisti padaryti tokius pakeitimus ar pataisymus dėl nepagrįstai pavėluoto jų pateikimo.

2. Padidėjus ieškinio ar priešieškinio reikalavimams, reikalavimą pakeitusi šalis privalo sumokėti papildomus arbitražo mokesčius, apskaičiuotus šiame Kodekse nustatyta tvarka.

32 straipsnis. Teisė priimti sprendimą dėl kompetencijos nagrinėti ginčą

1. Arbitražo teismas turi teisę pats priimti sprendimą dėl savo kompetencijos nagrinėti ginčą, įskaitant atvejus, kai kyla abejonių dėl arbitražinio susitarimo buvimo arba jo galiojimo. Šiuo

tikslu arbitražinė išlyga, kuri yra sutarties dalis, turi būti vertinama kaip atskiras susitarimas, nepriklausantis nuo kitų sutarties sąlygų. Arbitražo teismo sprendimas dėl sutarties pripažinimo negaliojančia savaime nereiškia arbitražinės išlygos pripažinimo negaliojančia.

2. Šalies pareiškimas, kad Arbitražo teismas yra nekompetentingas spręsti ginčą, turi būti padarytas ne vėliau negu pareiškiamas prieštaravimas dėl ieškinio. Šalies dalyvavimas skiriant arbitrą neatima iš jos teisės padaryti šį pareiškimą. Pareiškimas, kad Arbitražo teismas yra nekompetentingas spręsti ginčą, turi būti padarytas iš karto, kai arbitražinio nagrinėjimo metu iškeliamas klausimas, kuris, šalies nuomone, nepriskirtas Arbitražo teismo kompetencijai. Arbitražo teismas gali šioje dalyje numatytą pareiškimą priimti ir vėliau, jeigu pripažins, kad delsimas jį padaryti pateisinamas.

3. Dėl šio straipsnio 2 dalyje nurodyto pareiškimo Arbitražo teismas gali priimti dalinį sprendimą arba išspręsti šį klausimą galutiniu Arbitražo teismo sprendimu.

VII SKYRIUS ARBITRAŽINIO NAGRINĖJIMO PROCESAS

33 straipsnis. Bendrosios arbitražinio nagrinėjimo nuostatos

1. Ginčo šalių procesinės teisės Arbitražo teisme yra lygios. Kiekvienai iš jų turi būti sudarytos vienodos galimybės pagrįsti savo reikalavimus ar prieštaravimus.

2. Nepažeisdamos įstatymų, reglamentuojančių arbitražo procedūras imperatyvių nuostatų, ginčo šalys gali susitarti dėl tvarkos, kuria bus nagrinėjami jų ginčai arbitraže.

3. Kai nėra šalių susitarimo dėl ginčų nagrinėjimo tvarkos, Arbitražo teismas, laikydamasis šio Kodekso ir įstatymų, reglamentuojančių arbitražo procedūras, nuostatų, gali ginčą nagrinėti tokia tvarka, kokią laiko tinkama.

4. Jeigu Arbitražo teismą sudaro trys ar daugiau arbitrų, pirmininkaujantis arbitras gali spręsti procesinius arbitražinio nagrinėjimo klausimus, jeigu šalys raštu nesutaria kitaip.

34 straipsnis. Arbitražinio nagrinėjimo vieta

1. Šalys gali susitarti dėl arbitražinio nagrinėjimo vietos. Šalims nesutarus kitaip, arbitražinio nagrinėjimo vieta laikoma vieta Lietuvos Respublikos teritorijoje, kurią nustato Arbitražo teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes ir į patogumą šalims.

2. Arbitražo teismas gali, jeigu šalys raštu nesutarė kitaip, susirinkti bet kurioje vietoje, kurią mano esant tinkama konsultuotis arbitrams, kurioje galima išklaudyti liudytojus, ekspertus ar šalis, apžiūrėti dokumentus, prekes ar kitokį turtą.

35 straipsnis. Arbitražinio nagrinėjimo kalba

1. Jeigu šalys raštu nesutaria kitaip, arbitražinis nagrinėjimas vyksta lietuvių kalba.

2. Arbitražinio nagrinėjimo kalba pateikiami Arbitražo teismui ir Lietuvos arbitražo teismui visi rašytiniai šalių dokumentai, vyksta arbitražinis nagrinėjimas, surašomi Arbitražo teismo ir Lietuvos arbitražo teismo pirmininko sprendimai, nutartys arba kiti Arbitražo teismo ir Lietuvos arbitražo teismo priimti dokumentai, jeigu šalių susitarime ar Arbitražo teismo nutartyje nenustatyta kitaip.

3. Arbitražo teismas bet kada arbitražinio nagrinėjimo metu gali nustatyti kitą arbitražinio nagrinėjimo kalbą, jeigu dėl to nebus pažeista šalių teisė būti išklaustyoms.

4. Arbitražo teismas gali pareikalauti, kad bet koks rašytinis įrodymas ar kitoks dokumentas būtų išverstas į tą kalbą ar kalbas, dėl kurių vartojimo šalys susitarė arba kurias nustatė Arbitražo teismas.

36 straipsnis. Arbitražinio nagrinėjimo forma

1. Jeigu šalys nesusitarė kitaip, ginčai pagal šį Kodeksą nagrinėjami rašytine tvarka, t.y. tik pagal šalių pateiktus dokumentus ir kitus rašytinius įrodymus, išskyrus atvejus, kai Arbitražo teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, nusprendžia arba bent viena iš šalių reikalauja bylą nagrinėti žodinio proceso tvarka, ir toks reikalavimas yra pareikštas ne vėliau kaip iki bylos medžiagos tyrimo pabaigos.

2. Jeigu priimamas sprendimas bylą nagrinėti žodinio proceso tvarka, apie visus Arbitražo teismo posėdžius šalims turi būti pranešta iš anksto per pagrįstai tam reikalingą laiką.

3. Visi įrodymai, dokumentai ar kita informacija, kuriuos viena šalis pateikia Arbitražo teismui, turi būti perduoti kitai šaliai. Šalims taip pat turi būti perduoti įrodymai, dokumentai ar kita informacija, kuriuos gavo Arbitražo teismas.

37 straipsnis. Įrodymai

1. Jeigu šalys nesutarė kitaip ar kitaip nereikalaujama pagal ginčui taikytiną teisę, kiekviena šalis turi įrodyti aplinkybes, kuriomis grindžia savo reikalavimus ir atsikirtimus.

2. Jeigu pateiktų įrodymų neužtenka, Arbitražo teismas gali bet kuriuo arbitražo proceso metu pareikalauti šalių pateikti papildomus dokumentus ar kitus įrodymus per Arbitražo teismo nustatytą terminą.

3. Arbitražo teismui šalių suteikti įgaliojimai apima jo teisę nustatyti bet kokių įrodymų leistinumą, ryšį su byla, pakankamumą, svarbumą ir svarumą.

4. Arbitražo teismas turi teisę kreiptis į Vilniaus apygardos teismą ir prašyti padėti gauti įrodymus.

5. Arbitražo teismas turi teisę atsisakyti priimti įrodymus, kurie arbitražinio nagrinėjimo metu galėjo būti pateikti anksčiau ir kurių pateikimas vilkins arbitražinį nagrinėjimą.

6. Jeigu šalys nesusitaria kitaip, jokie įrodymai Arbitražo teismui nėra privalomi.

7. Jeigu šalys nesusitaria dėl arbitražiniam nagrinėjimui taikytinų įrodinėjimo taisyklių, jas nustato Arbitražo teismas. Iki arbitražiniam nagrinėjimui taikytinų įrodinėjimo taisyklių nustatymo įrodymams rinkti ir įrodinėjimo pareigai paskirstyti taikomos šio Kodekso ir įstatymų reglamentuojančių arbitražo procedūras įstatymo nuostatos.

8. Jeigu šalis nepateikia Arbitražo teismui prašomų įrodymų, Arbitražo teismas gali priimti sprendimą remdamasis turimais įrodymais ar išimtiniais atvejais įrodymo nepateikimo faktą vertinti šio įrodymo nepateikusios šalies nenaudai.

9. Arbitražo teismas turi teisę nustatyti bet kokių įrodymų leistinumą.

38 straipsnis. Ekspertas

1. Arbitražo teismas šalių prašymu arba savo iniciatyva gali paskirti vieną ar kelis ekspertus, kad raštu pateiktų išvadas konkrečiais Arbitražo teismo iškeltais klausimais.

2. Arbitražo teismas gali reikalauti, kad šalis pateiktų ekspertui bet kokią su byla susijusią informaciją, pristatytų arba sudarytų sąlygas apžiūrėti su byla susijusius dokumentus, prekes ar kitą turtą.

3. Jeigu šalys nesusitarė kitaip ir kuri nors šalis reikalauja arba taip nusprendžia Arbitražo teismas, bylą nagrinėjant žodinio proceso tvarka, posėdyje privalo dalyvauti ekspertas ir pateikti savo išvadas bei atsakyti į šalių ar Arbitražo teismo jam pateiktus klausimus.

4. Eksperto išvada Arbitražo teismui neprivaloma ir įvertinama pagal vidinį arbitro (arbitrų) įsitikinimą, pagrįstą visapusišku, išsamiu ir objektyviu byloje esančių įrodymų ištyrimu.

39 straipsnis. Liudytojai

1. Šalys turi teisę prašyti Arbitražo teismo apklausti jų liudytojus.

2. Arbitražo teismas nustato liudytojų apklausos laiką, vietą ir būdą.

3. Šalis, kviečianti liudytojus, privalo raštu informuoti Arbitražo teismą ir kitą šalį apie kviečiamo liudytojo vardą, pavardę, gyvenamosios vietos adresą, galimai žinomas aplinkybes, dėl kurių jis kviečiamas duoti parodymus, ir kalbą, kuria liudytojas duos parodymus.

4. Nagrinėjant bylą žodinio proceso tvarka šalis, kviečianti liudytoją, privalo ne vėliau kaip likus 15 dienų iki posėdžio informuoti Arbitražo teismą apie ketinamus kviesti apklausai liudytojus.

5. Liudytojų parodymai taip pat gali būti išdėstyti raštu ir pasirašyti. Arbitražo teismui nusprendus liudytojus apklausti raštu, Arbitražo teismas kreipiasi raštu į liudytojus ir nurodo terminą iki kada privalu atsakyti į užduotus klausimus.

6. Jeigu kviečiami liudytojai neatvyksta ar atvykę atsisako duoti parodymus, arba nustatytu terminu raštu neišdėsto savo parodymų, Arbitražo teismas gali prašančiai apklausti liudytojus šaliai leisti per Arbitražo teismo nustatytą terminą kreiptis į Vilniaus apygardos teismą su prašymu apklausti liudytojus Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso ir šio Kodekso nustatyta tvarka. Liudytojų apklausos teisme laikotarpiu Arbitražo teismas gali sustabdyti arbitražinį nagrinėjimą ar jį atidėti.

40 straipsnis. Teisės į prieštaravimą atsisakymas

1. Jeigu ginčo šalis, žinodama, kad yra pažeista jos teisė, vis tiek dalyvauja arbitražinio nagrinėjimo procese ir per protingą laiką nepareiškia savo nesutikimo dėl tokio pažeidimo, laikoma, kad šalis atsisako savo teisės į prieštaravimą.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nustatyta taisyklė taip pat taikoma reikalavimams dėl arbitražinio susitarimo pripažinimo negaliojančiu, dėl jo panaikinimo, dėl Arbitražo teismo sprendimo pripažinimo ir vykdymo.

41 straipsnis. Šalies nedalyvavimas

Jeigu šalys nesusitarė kitaip, kai šalis be pateisinamos priežasties nepateikia privalomo procesinio dokumento ar nedalyvauja Arbitražo teismo posėdyje, Arbitražo teismas turi teisę tęsti arbitražinį nagrinėjimą ir priimti Arbitražo teismo sprendimą pagal byloje esančius įrodymus arba priimti šio Kodekso 63 straipsnio 2 ir 4 dalyse nurodytus procesinius sprendimus.

42 straipsnis. Arbitražo bylų sujungimas

Arbitražo bylos gali būti sujungtos šalių susitarimu.

43 straipsnis. Arbitražo teismo posėdis

1. Bylą nagrinėjant žodinio proceso tvarka, Arbitražo teismas iš anksto praneša šalims apie posėdžio datą, laiką ir vietą.

2. Jei šalis, kuriai tinkamai pranešta apie Arbitražo teismo posėdžio datą, laiką ir vietą, neatvyksta į posėdį, Arbitražo teismas turi teisę bylą nagrinėti nedalyvaujant tokiai šaliai.

3. Arbitražo byla nagrinėjama uždareme Arbitražo teismo posėdyje. Arbitražo teismo iniciatyva arba bet kurios iš šalių prašymu Arbitražo teismo posėdyje gali dalyvauti su bylos nagrinėjimu susiję asmenys (liudytojai, ekspertai, vertėjai). Kiti asmenys gali dalyvauti Arbitražo teismo posėdyje tik esant Arbitražo teismo ir šalių sutikimui.

4. Kiekviename Arbitražo teismo posėdyje daromas garso įrašas. Bet kurios iš šalių prašymu Arbitražo teismo posėdis gali būti protokoluojamas. Išlaidas, susijusias su Arbitražo teismo posėdžio protokolo rašymu, apmoka šalis, kurios prašymu protokolas rašomas.

VIII SKYRIUS LAIKINOSIOS APSAUGOS PRIEMONĖS

44 straipsnis. Laikinosios apsaugos priemonės

1. Jeigu šalys nesusitarė kitaip, bet kurios iš šalių prašymu Arbitražo teismas gali nutartimi taikyti laikinasias apsaugos priemones, kurių tikslas – užtikrinti, kad šalies reikalavimai bus įvykdyti, taip pat užtikrinti įrodymus. Arbitražo teismas manydamas, kad yra tikslinga, gali apie laikinųjų apsaugos priemonių taikymą informuoti kitas šalis. Toks Arbitražo teismo sprendimas įforminamas rezoliucija ant nutarties taikyti laikinasias apsaugos priemones.

2. Laikinosios apsaugos priemonės gali būti:

- 1) draudimas šaliai dalyvauti tam tikruose sandoriuose ar atlikti tam tikrus veiksmus;
- 2) šalies įpareigojimas saugoti su arbitražiniu nagrinėjimu susijusį turtą, pateikti piniginį užstatą, banko ar draudimo garantiją;
- 3) šalies įpareigojimas užtikrinti įrodymus, kurie gali būti reikšmingi arbitražiniam nagrinėjimui.

3. Šalis, prašanti Arbitražo teismo taikyti šio straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytas laikinasias apsaugos priemones, turi įrodyti, kad:

- 1) jos ieškinio reikalavimai yra tikėtinais pagrįsti; šio tikėtinumo nustatymas nelemia Arbitražo teismo teisės vėliau arbitražinio nagrinėjimo metu priimti kitokį sprendimą ar nutartį;
- 2) nesiėmus šių priemonių, Arbitražo teismo sprendimo įvykdymas gali iš esmės pasunkėti arba pasidaryti nebeįmanomas;
- 3) laikinosios apsaugos priemonės yra ekonomiškos ir proporcingos jų siekiamam tikslui.

4. Šalis, prašanti Arbitražo teismo taikyti šio straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodytas laikinasias apsaugos priemones, turi įrodyti, kad:

- 1) prašomi užtikrinti įrodymai gali būti reikšmingi bylai;
- 2) yra reali grėsmė, kad nesiėmus laikinųjų apsaugos priemonių prašomi užtikrinti įrodymai kitos šalies bus sunaikinti ar sugadinti taip, kad jų negalima bus panaudoti arbitražinio nagrinėjimo metu.

5. Arbitražo teismas gali įpareigoti šalį skubiai pranešti apie aplinkybių, kurių pagrindu buvo išspręstas klausimas dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, esminį pasikeitimą.

6. Arbitražo teismas privalo kuo operatyviau suteikti galimybę šaliai, dėl kurios yra priimta nutartis taikyti laikinasias apsaugos priemones, būti išklaustyti ir išnagrinėti šios šalies prieštaravimus dėl nutarties taikyti laikinasias apsaugos priemones priėmimo.

45 straipsnis. Laikinių priemonių taikymas iki arbitražinio nagrinėjimo pradžios

1. Jeigu šalys nesutarė kitaip, laikinosios apsaugos priemonės gali būti taikomos ir iki arbitražinio nagrinėjimo pradžios tiek pateikus ieškinį, tiek jo dar nepateikus.

2. Šalis, pageidaujanti, kad būtų taikomos laikinosios apsaugos priemonės iki arbitražinio nagrinėjimo pradžios (padavus ieškinį arba dar jo nepadavus), teikia Lietuvos arbitražo teismui prašymą dėl laikinių apsaugos priemonių taikymo iki arbitražinio nagrinėjimo pradžios. Gavęs tokį prašymą, Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas nedelsdamas, iš Lietuvos arbitražo teismo rekomenduojamų arbitrų sąrašo paskiria arbitrą, spręsiantį laikinių apsaugos priemonių taikymo klausimą. Paskirtas arbitras ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nutartimi išsprendžia šį klausimą ir apie sprendimą per Lietuvos arbitražo teismą informuoja prašymą pateikusią šalį, bei, manydamas, kad tai yra tikslinga, kitą šalį.

3. Prašyme dėl laikinių apsaugos priemonių taikymo iki arbitražinio nagrinėjimo pradžios turi būti nurodyta:

1) šalių pavadinimai ar vardai ir pavardės, juridinių asmenų kodai ar asmens kodai, kontaktiniai duomenys (adresai, telefono, fakso numeriai, elektroninio pašto adresai);

2) reikalavimo suma;

3) esminės aplinkybės ir įrodymai, kuriais ieškovas grindžia savo reikalavimus;

4) informacija, nurodyta šio Kodekso 44 straipsnio 2, 3, 4 dalyse;

5) nuoroda į arbitražinį susitarimą ir susitarimą, iš kurio ar dėl kurio kilo ginčas;

6) jeigu ieškovas bylą ves per atstovą, ieškovo atstovo vardas, pavardė, adresas, telefonas, faksas ir elektroninio pašto adresas;

4. Prie prašymo dėl laikinių apsaugos priemonių taikymo iki arbitražinio nagrinėjimo pradžios turi būti pridėta:

1) arbitražinis susitarimas ir (arba) sutartis, reguliuojanti santykius, dėl kurių kilo ginčas, arba jų tinkamai patvirtintos kopijos;

2) esminiai dokumentai ir kiti rašytiniai įrodymai, kuriais ieškovas grindžia savo reikalavimų pagrįstumą;

3) įrodymai, kad sumokėti registravimo bei arbitražo administravimo ir arbitravimo mokesčiai.

4. Prašymo dėl laikinųjų apsaugos priemonių skyrimo iki arbitražinio nagrinėjimo pradžios pagrindu arbitras skiriamas ir arbitražinis nagrinėjimas pradedamas tik šaliai tinkamai sumokėjus registravimo ir arbitravimo mokesčius, nustatytus šio Kodekso 1 priede.

5. Laikinių apsaugos priemonių taikymui iki arbitražinio nagrinėjimo pradžios reglamentavimui *mutatis mutandis* taikomos šio Kodekso normos reglamentuojančios laikinųjų apsaugos priemonių taikymą.

46 straipsnis. Laikinių apsaugos priemonių taikymas bylose dėl Arbitražo teismo įsakymo išdavimo

1. Šio kodekso nustatyta tvarka laikinosios apsaugos priemonės ta pačia apimtimi taikomos ir bylose dėl Arbitražo teismo įsakymo išdavimo.

2. Arbitražo teismui nepatenkinus ieškovo prašymo dėl Arbitražo teismo išdavimo arba per nustatytą terminą gavus atsakovo prieštaravimus dėl Arbitražo teismo įsakymo išdavimo, laikinosios apsaugos priemonės (jeigu jos buvo paskirtos) galioja iki Arbitražo teismo nutartyje dėl teismo įsakymo neišdavimo nurodyto termino pabaigos. Šaliai, kuri per tą terminą paduoda ieškinį bendrąja tvarka pageidaujant, laikinųjų apsaugos priemonių galiojimas pratęsiamas.

3. Šio straipsnio 2 dalyje nurodytu atveju, Arbitražo teismo, sudaryto prašymui dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo iki arbitražinio nagrinėjimo pradžios, įgaliojimai tęsiasi kol baigiasi laikinųjų apsaugos priemonių galiojimo terminas ir nepaduodamas nieškinys, arba kol yra sudaromas Arbitražo teismas ginčui bendrąja tvarka spręsti.

47 straipsnis. Nutarčių dėl laikinųjų apsaugos priemonių pakeitimas ir panaikinimas

Arbitražo teismas šalies prašymu, o išimtiniais atvejais – pranešęs visoms šalims savo iniciatyva gali pakeisti, panaikinti nutartį dėl laikinųjų apsaugos priemonių.

48 straipsnis. Nuostolių, galimų dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo atlyginimo užtikrinimas

Arbitražo teismas gali įpareigoti prašančią taikyti laikinąsias apsaugos priemones šalį pateikti kitos šalies nuostolių, galinčių atsirasti dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, atlyginimo užtikrinimą.

49 straipsnis. Nuostolių, galimų dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo atlyginimas

1. Prašiusi taikyti laikinąsias apsaugos priemones šalis atsako už nuostolius, atsiradusius dėl šių priemonių taikymo, jeigu vėliau arbitražinio nagrinėjimo metu nustatoma, kad taikytos priemonės yra nepagrįstos.

2. Šalies prašymu Arbitražo teismas galutiniu sprendimu gali įpareigoti šalį, kurios prašymu buvo pritaikytos laikinosios apsaugos priemonės, atlyginti nuostolius, atsiradusius dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo.

50 straipsnis. Nutarčių dėl laikinųjų apsaugos priemonių vykdymas ir atsisakymo išduoti vykdomąjį raštą pagrindai

1. Arbitražo teismo nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo yra vykdytinas dokumentas.
2. Jeigu nevykdoma Arbitražo teismo nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo, Vilniaus apygardos teismas šalies prašymu Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka išduoda vykdomąjį raštą.

51 straipsnis. Laikinių apsaugos priemonių taikymas ir įrodymų užtikrinimas teismo nutartimi

1. Šalis turi teisę prašyti Vilniaus apygardos teismo taikyti laikinąsias apsaugos priemones ar užtikrinti įrodymus iki arbitražinio nagrinėjimo pradžios. Teismas šalies prašymu gali taikyti laikinąsias apsaugos priemones ar įrodymų užtikrinimą ir po arbitražinio nagrinėjimo pradžios. Atitinkamai kita šalis turi teisę Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka prašyti užtikrinti nuostolių, galimų dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo ar įrodymų užtikrinimo, atlyginimą.
2. Teismo atsisakymas taikyti laikinąsias apsaugos priemones ar užtikrinti įrodymus nėra kliūtis šaliai arbitražinio nagrinėjimo metu prašyti Arbitražo teismo taikyti laikinąsias apsaugos priemones ar užtikrinti įrodymus.

IX SKYRIUS ARBITRAŽO TEISMO SPRENDIMAI IR NUTARTYS

52 straipsnis. Taikoma teisė

1. Arbitražo teismas sprendžia ginčus vadovaudamasis šalių pasirinkta teise, taikytina ginčui. Nuoroda į taikytiną užsienio teisę reiškia nuorodą į atitinkamos valstybės vidaus materialinę teisę, o ne į tos valstybės tarptautinę privatinę teisę.
2. Nesant šalių susitarimo dėl taikytinos teisės, Arbitražo teismas taiko teisę, kuri Arbitražo teismo pagrįsta nuomone, yra taikytina konkrečiam ginčui spręsti, įskaitant prekybos papročius (*lex mercatoria*)
3. Principais *ex aequo et bono* (pagal teisingumą) arba *amiable compositeur* (draugiško tarpininkavimo) Arbitražo teismas vadovaujasi tik tada, kai šalys tiesiogiai įgalioja jį tai daryti.

53 straipsnis. Iš kelių arbitrų sudaryto Arbitražo teismo sprendimo priėmimas

1. Jeigu šalys nesusitarė kitaip, Arbitražo teismo sprendimas priimamas arbitrų balsų dauguma. Kai Arbitražo teismo sprendimui priimti nėra balsų daugumos arba arbitrų balsai pasiskirsto po lygiai, lemia Arbitražo teismo pirmininko balsas.

2. Neatsižvelgiant į šio straipsnio 1 dalies nuostatas, procedūrinius arbitražinio nagrinėjimo klausimus gali vienasmeniškai išspręsti Arbitražo teismo pirmininkas, jeigu šalys raštu nesutarė kitaip.

3. Tai, kad be pateisinamos priežasties arbitras vengia dalyvauti Arbitražo teismui nagrinėjant ginčą, neužkerta kelio likusiems Arbitražo teismo arbitrams priimti teisėtą sprendimą.

54 straipsnis. Arbitražo teismo sprendimo įsiteisėjimas ir vykdymas

1. Arbitražo teismo sprendimas įsiteisėja nuo priėmimo momento ir šalių turi būti vykdomas.

2. Arbitražo teismo sprendimas laikomas priimtu nuo Arbitražo teismo sprendime nurodytos datos.

3. Įsiteisėjus Arbitražo teismo sprendimui, tos pačios ginčo šalys netenka teisės pareikšti ieškinį dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu.

4. Arbitražo teismo sprendimas yra vykdomasis dokumentas, vykdomas nuo jo įsiteisėjimo Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

55 straipsnis. Arbitražo teismo sprendimų rūšys

1. Arbitražo teismas dėl ginčo esmės gali priimti galutinį sprendimą, dalinį sprendimą, papildomą sprendimą.

2. Procesiniais klausimais Arbitražo teismas turi teisę priimti nutartis.

56 straipsnis. Galutinis Arbitražo teismo sprendimas

1. Galutiniu Arbitražo teismo sprendimu ginčas išsprendžiamas visiškai.

2. Arbitražo teismo galutinis sprendimas turi būti priimtas tokiais terminais:

1) bylą nagrinėjant rašytinio proceso tvarka – ne vėliau kaip per 30 dienų, kai Arbitražo teismas gauna atsakovo atsiliepimą į ieškinį, jei Arbitražo teismui pakanka šalių pateiktų įrodymų galutiniam sprendimui priimti; arba

3) kitais atvejais – ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo arbitražinio nagrinėjimo pradžios.

57 straipsnis. Dalinis Arbitražo teismo sprendimas

1. Daliniu Arbitražo teismo sprendimu išsprendžiama tik dalis ginčo.

2. Dalinis Arbitražo teismo sprendimas yra galutinis sprendimas tik dėl ginčo dalies, kuri išspręsta visiškai.

3. Dalinis Arbitražo teismo sprendimas gali būti priimamas:

- 1) dėl Arbitražo teismo kompetencijos nagrinėti ginčą;
- 2) dėl savarankiškų reikalavimų, kylančių iš materialinių teisinių santykių;
- 3) kitais šalių ar Arbitražo teismo numatytais atvejais.

58 straipsnis. Papildomas Arbitražo teismo sprendimas. Arbitražo teismo sprendimo tikslinimas ir aiškinimas

1. Papildomu Arbitražo teismo sprendimu išsprendžiami reikalavimai, kurie buvo pareikšti arbitražinio nagrinėjimo metu, tačiau nebuvo išspręsti priimtu Arbitražo teismo sprendimu. Papildomu sprendimu taip pat gali būti tikslinamas ar aiškinamas Arbitražo teismo sprendimas, kai būtina:

- 1) ištaisyti Arbitražo teismo sprendime rašybos, aritmetines ar kitas panašaus pobūdžio klaidas;
- 2) išaiškinti Arbitražo teismo sprendimo rezoliucinę dalį ar jos punktą;
- 3) išspręsti arbitražo išlaidų paskirstymo klausimą.

2. Papildomas Arbitražo teismo sprendimas gali būti priimamas Arbitražo teismo iniciatyva arba suinteresuotos šalies prašymu. Arbitražo teismas savo iniciatyva gali priimti papildomą sprendimą per 30 dienų nuo galutinio Arbitražo teismo sprendimo priėmimo. Prašymą priimti papildomą Arbitražo teismo sprendimą suinteresuota šalis turi teisę pateikti ne vėliau kaip per 30 dienų nuo Arbitražo teismo sprendimo gavimo dienos.

3. Papildomas Arbitražo teismo sprendimas turi būti priimtas per 30 dienų nuo suinteresuotos šalies prašymo priimti šį sprendimą gavimo. Papildomas sprendimas yra sudedamoji Arbitražo teismo sprendimo dalis ir jam taikomos šio Kodekso 59 straipsnio nuostatos.

4. Arbitražo teismas turi teisę pratęsti arba atnaujinti šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytus terminus.

5. Papildomu sprendimu negali būti keičiama Arbitražo teismo sprendimo esmė.

59 straipsnis. Arbitražo teismo sprendimo forma ir turinys

1. Arbitražo teismo sprendimas turi būti rašytinis ir pasirašytas arbitrų ar arbitro. Arbitražo teismo sprendimas yra teisėtas, kai jį pasirašo dauguma arbitrų, taip pat nurodomos kitų arbitrų nepasirašymo priežastys. Arbitras arba arbitrai, nesutinkantys su daugumos nuomone, turi teisę raštu išdėstyti savo atskirąją nuomonę, kuri pridedama prie Arbitražo teismo sprendimo. Šalys gali raštu susitarti, kad Arbitražo teismo pirmininkas gali pasirašyti sprendimą vienasmeniškai.

2. Arbitražo teismo sprendime turi būti nurodyta:

- 1) sprendimo priėmimo data ir vieta. Laikoma, kad Arbitražo teismo sprendimas priimtas tą dieną ir toje vietoje, kuri nurodyta Arbitražo teismo sprendime;
 - 2) arbitro ar arbitrų vardai ir pavardės, ginčo šalys, jų gyvenamoji vieta ar buveinė, šalių atstovai;
 - 3) motyvai, kuriais remiantis sprendimas priimtas, išskyrus atvejus, kai šalys susitaria, kad motyvacija nebūtina, arba Arbitražo teismo sprendimas yra priimtas šalių sutartomis sąlygomis pagal šio Kodekso 61 straipsnio 1 dalies 1 punktą;
 - 4) Arbitražo teismo išvada, ar ieškinys tenkinamas visiškai ar iš dalies, kartu išdėstant patenkinto ieškinio turinį, ar atmetamas;
 - 5) arbitražo mokesčių suma ir kitos arbitražo išlaidos ir jų paskirstymas tarp ginčo šalių.
3. Kiekvienai šaliai turi būti įteikta po vieną pasirašytą Arbitražo teismo sprendimo egzempliorių. Arbitražo teismo sprendimo įteikimas gali būti atidėtas, kol bus sumokėtos visos arbitražo išlaidos.

60 straipsnis. Arbitražo teismo nutartys

1. Procesiniais klausimais Arbitražo teismas priima nutartis.
2. Jeigu bylą nagrinėja trys ar daugiau arbitrų, Arbitražo teismo nutartis priimama arbitrų balsų dauguma, išskyrus nutartis procesiniais klausimais, kurias priima pirmininkaujantis arbitras, jeigu šalys raštu nesutarė kitaip.
3. Arbitražo teismo nutartyje turi būti nurodyta:
 - 1) nutarties priėmimo data ir vieta;
 - 2) arbitro ar arbitrų vardai ir pavardės;
 - 3) šalys, jų gyvenamoji vieta ar buveinė;
 - 4) klausimas, kuriuo priimama nutartis;
 - 5) motyvai, kuriais vadovaudamasis Arbitražo teismas padarė išvadas, išskyrus atvejus, kai šalys susitaria, kad motyvacija nebūtina;
 - 6) Arbitražo teismo išvada.
4. Esant svarbioms aplinkybėms, kurios lemia, kad arbitražinio nagrinėjimo tolimesnis tęsimas yra netikslingas arba pernelyg apsunkintas, arbitražo teismas turi teisę sustabdyti bylos nagrinėjimą. Sustabdydamas bylos nagrinėjimą, arbitražo teismas priima motyvuotą nutartį, kurioje nurodo ir bylos nagrinėjimo sustabdymo priežastis ir terminą, kuris, jam pasibaigus

neišnykus bylos nagrinėjimo sustabdymą lėmusioms aplinkybėms, gali būti arbitražo teismo nuožiūra pratęstas.

5. Arbitražo teismo nutartis įsiteisėja nuo priėmimo momento ir šalių turi būti vykdoma.

61 straipsnis. Taikus ginčo išsprendimas

1. Šalys turi teisę pabaigti arbitražo bylą taikiu susitarimu. Šalių prašymu Arbitražo teismas turi teisę:

1) Arbitražo teismo sprendimu patvirtinti šalių sudarytą taikos sutartį arba

2) priimti nutartį nutraukti arbitražo bylą.

2. Arbitražo teismo sprendimas, kuriuo patvirtinta šalių sudaryta taikos sutartis, yra galutinis Arbitražo teismo sprendimas.

3. Arbitražo teismas gali atsisakyti tvirtinti taikos sutartį, jeigu ji prieštarauja šalių pasirinktos ar taikomos teisės sistemos materialinės teisės normoms, nustatančioms sandorių galiojimą.

2. Sprendimas, priimtas šalių sutartomis sąlygomis, turi atitikti šio Kodekso 59 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas, išskyrus tai, kad nereikalaujama nurodyti sprendimo motyvų, ir jame turi būti nurodyta, kad tai yra Arbitražo teismo sprendimas. Šis sprendimas turi tokią pat galią ir privalomas vykdyti kaip ir bet koks kitas Arbitražo teismo sprendimas, priimtas išsprendus ginčą iš esmės.

62 straipsnis. Sprendimas dėl arbitražinio nagrinėjimo išlaidų

1. Arbitražinio nagrinėjimo išlaidas sudaro:

1) arbitražo išlaidos, nurodytos šio Kodekso 12 straipsnio 1 dalyje;

2) šalių patirtos pagrįstos išlaidos.

2. Jeigu šalys nesusitarė kitaip, Arbitražo teismas, atsižvelgdamas į bylos aplinkybes, šalių elgesį, Arbitražo teismo sprendime turi paskirstyti arbitražinio nagrinėjimo išlaidas šalims.

3. Kai byla baigiama bet kuriuo šiame Kodekse nurodytu pagrindu, Arbitražo teismas turi teisę savo iniciatyva išspręsti arbitražo išlaidų paskirstymo klausimą.

63 straipsnis. Arbitražinio nagrinėjimo pabaiga

1. Arbitražinis nagrinėjimas baigiamas galutiniu Arbitražo teismo sprendimu arba šio straipsnio 2 ir 4 dalyse nustatytais pagrindais priimta Arbitražo teismo nutartimi.

2. Arbitražo teismas priima nutartį nutraukti arbitražinį nagrinėjimą, kai:

- 1) byla negali būti nagrinėjama arbitraže;
 - 2) yra įsiteisėjęs teismo sprendimas, priimtas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu;
 - 3) yra įsiteisėjęs Arbitražo teismo sprendimas, priimtas dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu;
 - 4) ieškovas atsisakė ieškinio, nebent atsakovas prieštarauja dėl ieškinio atsisakymo ir Arbitražo teismas pripažįsta atsakovo teisinį interesą galutinai išspręsti ginčą;
 - 5) šalys sudarė taikos sutartį arba Arbitražo teismas nusprendė pabaigti arbitražo procesą nutartimi šio Kodekso 61 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta tvarka;
 - 6) fizinis asmuo, kuris buvo viena iš bylos šalių, mirė, o jo teisių perėmimas negalimas;
 - 7) juridinis asmuo, kuris buvo viena iš bylos šalių, likviduotas, o jo teisių perėmimas negalimas;
 - 8) nebeįmanoma nagrinėti arbitražo bylos ir ieškovas neturi teisės ateityje kreiptis į arbitražą dėl to paties ginčo išsprendimo.
3. Nutraukus arbitražinį nagrinėjimą, šalims neleidžiama pakartotinai kreiptis į arbitražą dėl ginčo tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu.
4. Arbitražo teismas turi teisę priimti nutartį palikti ieškinį nenagrinėtą, kai:
- 1) Ieškinį pareiškė neveiksnius fizinis asmuo;
 - 2) ieškinį ieškovo vardu pareiškė neįgaliotas vesti arbitražo bylą asmuo;
 - 3) Arbitražo teisme nagrinėjamas ginčas tarp tų pačių šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu;
 - 4) abi šalys, neprašiusios nagrinėti bylos joms nedalyvaujant, neatvyko be svarbių priežasčių;
 - 5) ieškinį pareiškęs asmuo nesumokėjo nustatytų arbitražo išlaidų;
 - 6) ieškovas nepanaikina ieškinio trūkumų per Arbitražo teismo nustatytą terminą;
 - 7) šalys, kurioms neiškelta bankroto byla, prašo ginčo nenagrinėti arbitraže remdamosi šio straipsnio 8 dalimi;
 - 8) Arbitražo teismas nusprendžia, kad tolesnis arbitražo bylos nagrinėjimas negalimas ar neįmanomas.

5. Ieškinį palikus nenagrinėtą, šalys nepraranda galimybės pakartotinai kreiptis į arbitražą dėl ginčo išsprendimo.

6. Arbitražo teismo nutartis įsiteisėja nuo priėmimo momento ir šalių turi būti vykdoma.

7. Arbitražo teismo įgaliojimai pasibaigia priėmus galutinį Arbitražo teismo sprendimą (išskyrus šio Kodekso, 46 straipsnio 3 dalyje, 58 straipsnyje ir 78 straipsnio 2 dalyje numatytus atvejus), nutraukus arbitražo bylą ar palikus ieškinį nenagrinėtą.

X SKYRIUS

BYLŲ DĖL ARBITRAŽO TEISMO ĮSAKYMO IŠDAVIMO NAGRINĖJIMO TVARKA

64 straipsnis. Leistinumai

1. Ginčai, nagrinėjami ir sprendžiami arbitražu pagal šį Kodeksą, šalims raštu nesutarus kitaip, gali būti išnagrinėti supaprastinta šiame Kodekso skyriuje nustatyta tvarka, ieškoviui pateikus pareiškimą Lietuvos arbitražo teismui dėl Arbitražo teismo įsakymo išdavimo.

2. Šiame Kodekso skyriuje nustatyta tvarka pareiškimas dėl Arbitražo teismo įsakymo išdavimo nagrinėjamas, jeigu:

1) ginčas kyla dėl piniginių reikalavimų;

2) pareiškimo dėl Arbitražo teismo įsakymo išdavimo pateikimo Lietuvos arbitražo teismui momentu ieškovas yra įvykdęs jam priklausančią prievolę (ar jo dalį), už kurią reikalaujama sumokėti;

3) atsakovas gyvena Lietuvos Respublikoje arba atsakovo buveinė yra Lietuvos Respublikoje.

3. Kiek nereglamentuojama šio Kodekso skyriaus nuostatomis, bylos dėl Arbitražo teismo įsakymo išdavimo nagrinėjamos vadovaujantis bendromis šio Kodekso nuostatomis.

4. Šiame skyriuje nustatyta tvarka bylos nagrinėjamos naudojant vienodos formos procesinius dokumentus. Procesiniams dokumentams apdoroti gali būti naudojamos informacinės technologijos.

65 straipsnis. Pareiškimas

1. Pareiškime dėl Arbitražo teismo įsakymo išdavimo turi būti nurodyta:

1) ieškovo vardas, pavardė, asmens kodas, adresas, o jeigu ieškovas yra juridinis asmuo, – jo visas pavadinimas, buveinė, kodas, atsiskaitomosios sąskaitos numeris ir kredito įstaigos rekvizitai, taip pat atstovo pavadinimas ir adresas, jeigu pareiškimą paduoda atstovas;

2) atsakovo vardas, pavardė, asmens kodas (jeigu jis yra žinomas), adresas, darbo vieta (jeigu ji yra žinoma), o jeigu atsakovas yra juridinis asmuo, – jo visas pavadinimas, buveinė, kodas, atsiskaitomosios sąskaitos numeris ir kredito įstaigos rekvizitai;

3) reikalavimo suma;

4) reiškiamas reikalavimas ir jo faktinis pagrindas;

5) nuoroda į arbitražinį susitarimą;

6) pridedamų prie pareiškimo dokumentų sąrašas.

2. Prie pareiškimo turi būti pridėta:

1) Arbitražinis susitarimas ir (arba) sutartis, reguliuojantis santykius, dėl kurių kilo ginčas, arba jų tinkamai patvirtintos kopijos;

2) Įrodymai, kad buvo sumokėti registravimo bei arbitražo administravimo ir arbitrų mokesčiai.

66 straipsnis. Pareiškimo priėmimas

1. Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas gavęs pareiškimą dėl Arbitražo teismo įsakymo išdavimo, jeigu šalys raštu nėra sutarusios kitaip, nedelsiant iš Lietuvos arbitražo teismo rekomenduojamų arbitrų sąrašo paskiria arbitrą, kuris ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo paskyrimo sprendžia pareiškimo dėl Arbitražo teismo įsakymo išdavimo priėmimo klausimą.

2. Arbitražo teismo pirmininkas neskiria arbitro ir neperduoda jam bylos medžiagos kol ieškovas tinkamai nesumoka registravimo ir arbitravimo mokesčių.

3. Arbitražo teismas atsisako priimti pareiškimą dėl Arbitražo teismo įsakymo išdavimo, jeigu:

1) pareiškimas neatitinka šio Kodekso 64 straipsnyje numatytų leistinumo reikalavimų; 5 straipsnyje nustatytų reikalavimų;

3) pareiškimas yra aiškiai nepagrįstas.

4. Jeigu šio straipsnio 2 dalyje numatytos aplinkybės paaiškėja po pareiškimo priėmimo, Arbitražo teismas, atsižvelgdamas į pareiškimo trūkumų pobūdį, gali:

1) nustatyti terminą ieškovui ištaisyti pareiškimo trūkumus;

2) pareiškimą palikti nenagrinėtą; arba

3) nutraukti bylą.

5. Arbitražo teismo nutartis atsisakyti priimti pareiškimą yra galutinė ir neskundžiama, tačiau tai neužkerta kelio ištaisius trūkumus pateikti naują pareiškimą arba pareikšti ieškinį bendra šiame Kodekse nustatyta arbitražo proceso tvarka.

67 straipsnis. Pranešimas atsakovui

1. Arbitražo teismas, priėmęs pareiškimą dėl Arbitražo teismo įsakymo išdavimo, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas išsiunčia atsakovui pranešimą dėl numatomo Arbitražo teismo įsakymo išdavimo ir ieškovo pareiškimo dėl Arbitražo teismo įsakymo išdavimo kopiją bei, jei ieškovas prašo, šio Kodekso nustatyta tvarka išsprendžia laikinųjų apsaugos priemonių taikymo atsakovui klausimą.

2. Jeigu šalys raštu nesutarė kitaip, jeigu atsakovas per 10 dienų nuo Arbitražo teismo pranešimo dėl numatomo Arbitražo teismo įsakymo išdavimo gavimo nepareiškia raštu prieštaravimų dėl ieškovo pareiškimo, Arbitražo teismas nedelsiant priima Arbitražo teismo įsakymą, kuris turi Arbitražo teismo sprendimo galią, įsigalioja nuo jo priėmimo dienos ir gali būti nedelsiant vykdomas.

2. Pranešime dėl numatomo Arbitražo teismo įsakymo išdavimo nurodoma:

1) ieškovo vardas, pavardė, asmens kodas, adresas, o jeigu ieškovas yra juridinis asmuo, – jo visas pavadinimas, buveinė, kodas, atsiskaitomosios sąskaitos numeris ir kredito įstaigos rekvizitai;

2) atsakovo vardas, pavardė, asmens kodas (jeigu jis yra žinomas), adresas, darbo vieta (jeigu ji yra žinoma), o jeigu atsakovas yra juridinis asmuo, – jo visas pavadinimas, buveinė, kodas, atsiskaitomosios sąskaitos numeris ir kredito įstaigos rekvizitai;

3) išieškojimo pagrindas;

4) išieškotina iš atsakovo pinigų suma;

5) išieškotinių delspinigių dydis, jeigu delspinigiai priteisiami;

6) išieškotinos bylinėjimosi išlaidos;

7) laikinųjų apsaugos priemonių rūšis, jeigu tokios priemonės taikomos;

8) siūlymas ne vėliau kaip per 10 dienų nuo Arbitražo teismo pranešimo gavimo dienos sumokėti ieškovui priteistas sumas (įskaitant delspinigius ir bylinėjimosi išlaidas) ir apie Arbitražo teismo įsakymo įvykdymą raštu pranešti Lietuvos Arbitražo teismui arba pareikšti prieštaravimus dėl ieškovo pateikto reikalavimo;

9) informacija, kad neįvykdžius šio straipsnio 3 dalies 8 punkto reikalavimų, Arbitražo teismo įsakymas bus išduotas ir įsiteisės bei ieškovo prašymu bus išduotas vykdomasis raštas priverstiniam išieškojimui vykdyti;

10) informacija apie tai, kad atsakovui pareiškus prieštaravimus dėl ieškovo pateikto pareiškimo ir esant ieškovo reikalavimui ieškovo pareiškimas bus nagrinėjamas bendra šiame Kodekse nustatyta arbitražo proceso tvarka;

11) informacija apie tai, kad nuo arbitražinio nagrinėjimo pradžios iki Arbitražo teismo sprendimo visiško įvykdymo atsakovas pagal Lietuvos Respublikos civilinį kodeksą privalo mokėti palūkanas ir įstatymuose ar sutartyje numatytus delspinigius, jeigu prievolė buvo neįvykdyta ar įvykdyta netinkamai;

14) informacija apie tai, kad priimdamas Arbitražo teismo įsakymą Arbitražo teismas netikrino ieškovo pareikšto reikalavimo pagrįstumo.

68 straipsnis. Arbitražo teismo įsakymo išdavimas

1. Arbitražo teismas per Kodekso 67 straipsnio 2 dalies nustatytą terminą negavęs atsakovo prieštaravimų, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas po termino pabaigos priima ir išduoda ieškovui Arbitražo teismo įsakymą.

2. Arbitražo teismo įsakyme nurodoma:

1) įsakymo išdavimo data;

2) arbitro, išdavusio įsakymą, vardas, pavardė;

3) ieškovo vardas, pavardė, asmens kodas, adresas, o jeigu ieškovas yra juridinis asmuo, – jo visas pavadinimas, buveinė, kodas, atsiskaitomosios sąskaitos numeris ir kredito įstaigos rekvizitai;

4) atsakovo vardas, pavardė, asmens kodas (jeigu jis yra žinomas), adresas, darbo vieta (jeigu ji yra žinoma), o jeigu atsakovas yra juridinis asmuo, – jo visas pavadinimas, buveinė, kodas, atsiskaitomosios sąskaitos numeris ir kredito įstaigos rekvizitai;

5) išieškojimo pagrindas;

6) išieškoma iš atsakovo pinigų suma;

7) išieškomų delspinigių dydis, jeigu delspinigiai priteisiami;

8) išieškomos bylinėjimosi išlaidos;

9) laikinųjų apsaugos priemonių rūšis, jeigu tokios priemonės taikomos.

3. Arbitražo teismo įsakymą pasirašo arbitras.

69 straipsnis. Procesinių dokumentų įteikimas

Arbitražo teismo įsakymas ir ieškovo pareiškimo kopija įteikiami Lietuvos arbitražo teismo šio Kodekso 4 straipsnyje nustatyta tvarka. Įsiteisėjęs Arbitražo teismo įsakymas ne vėliau kaip kitą darbo dieną išsiunčiamas ieškovui, kuris jį gali pateikti priverstiniam išieškojimui Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka.

70 straipsnis. Atsakovo prieštaravimai

1. Prieštaravimus dėl ieškovo pateikto pareiškimo ar dėl jo dalies atsakovas pateikia Arbitražo teismui. Jeigu atsakovas dalį ieškovo reikalavimo įvykdė arba nors ir neįvykdė, tačiau dalį reikalavimo pripažįsta, jis gali pareikšti prieštaravimus dėl likusios ieškovo reikalavimo dalies pagrįstumo.

2. Atsakovo prieštaravimai dėl ieškovo pareiškimo turi būti pateikti raštu per 10 dienų nuo Arbitražo teismo pranešimo dėl numatomo Arbitražo teismo įsakymo išdavimo gavimo atsakovui dienos. Prieštaravimai turi atitikti bendruosius reikalavimus, keliamus procesinių dokumentų turiniui ir formai, išskyrus reikalavimą nurodyti prieštaravimų pagrindą. Jeigu dėl svarbių priežasčių atsakovas prieštaravimus pareiškė pasibaigus šioje dalyje nurodytam terminui, atsakovo motyvuotu prašymu Arbitražo teismas, iki Arbitražo teismo įsakymo išsiuntimo ieškovui, terminą prieštaravimams pareikšti gali atnaujinti.

3. Gavęs atsakovo prieštaravimus, Arbitražo teismas ne vėliau kaip per 3 darbo dienas privalo pranešti ieškovui, kad šis ne vėliau kaip per 14 dienų nuo Arbitražo teismo pranešimo įteikimo dienos turi teisę pateikti ieškinį bendra šiame Kodekse nustatyta arbitražo proceso tvarka, sumokėdamas papildomus mokesčius.

4. Jeigu atsakovas dalį pagal Arbitražo teismo įsakymą priteistų reikalavimų ieškovui įvykdo arba nors ir neįvykdo, bet jų dalį pripažįsta, o prieštaravimus pareiškia tik dėl likusios ieškovo reikalavimų dalies, Arbitražo teismas pagal šio skyriaus taisykles priima naują įsakymą dėl atsakovo neginčijamos reikalavimų dalies priteisimo. Dėl nepatenkintos reikalavimų dalies ieškovas gali pareikšti ieškinį bendra šiame Kodekse nustatyta arbitražo proceso tvarka.

5. Jeigu ieškovas per šio straipsnio 3 dalyje nustatytą terminą tinkamai įforminto ieškinio Arbitražo teismui nepateikia, Arbitražo teismas priima nutartį palikti prašymą dėl Arbitražo teismo įsakymo nenagrinėtu ir panaikina taikytas laikinąsias apsaugos priemones.

6. Jeigu atsakovas per 20 dienų nuo Arbitražo teismo įsakymo gavimo Arbitražo teismo įsakymą įvykdo ir raštu pateikia Arbitražo teismui tai patvirtinančius dokumentus, Arbitražo teismas nutartimi panaikina Arbitražo teismo įsakymą ir bylą nutraukia.

7. Jeigu ieškovas ir atsakovas po Arbitražo teismo įsakymo priėmimo sudaro taikos sutartį ir Arbitražo teismas ją patvirtina, ta pačia Arbitražo teismo nutartimi Arbitražo teismo įsakymas panaikinamas.

71 straipsnis. Bylinėjimosi išlaidos

1. Už pareiškimą dėl Arbitražo teismo įsakymo išdavimo mokami registravimo ir arbitravimo mokesčiai, nurodyti šio Kodekso 1 priede.
2. Jeigu Arbitražo teismui išdavus įsakymą atsakovas pareiškia prieštaravimus ir ieškovas pateikia ieškinį bendra tvarka, šio straipsnio 1 dalyje numatyti mokesčiai įskaitomi į sumokamų už ieškinį mokesčių sumą.
3. Gražinus ieškovui pareiškimą šio Kodekso 70 straipsnio 5 dalyje nurodytu atveju, sumokėti arbitražo mokesčiai ieškovui negražinami.

XI SKYRIUS PROCESO ATNAUJINIMAS

72. Proceso atnaujinimas

1. Bylos, užbaigtos nagrinėti dėl ginčo esmės įsiteisėjusiu Arbitražo teismo sprendimu (nutartimi), procesas gali būti atnaujintas šiame skyriuje nustatytais pagrindais ir tvarka.
2. Prašymus atnaujinti procesą gali paduoti šalys ir tretieji asmenys.
3. Prašymo atnaujinti procesą padavimas nestabdo sprendimo ar nutarties vykdymo.
4. Pakartotinis prašymas atnaujinti procesą tuo pačiu pagrindu yra negalimas.

73 straipsnis. Proceso atnaujinimo pagrindai

1. Procesas gali būti atnaujinamas, jei yra šie pagrindai:
 - 1) naujai paaiškėja esminių bylos aplinkybių, kurios egzistavo, bet nebuvo ir negalėjo būti žinomos pareiškėjui bylos nagrinėjimo metu;
 - 2) įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu nustatyti žinomai melagingi šalies ar trečiojo asmens paaiškinimai, liudytojo parodymai, žinomai melaginga eksperto išvada, žinomai neteisingas vertimas, dokumentų arba daiktinių įrodymų suklastojimas, dėl kurių priimtas neteisėtas arba nepagrįstas sprendimas;
 - 3) įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu nustatytos nusikalstamos dalyvaujančių byloje ar kitų asmenų arba arbitrų veikos, padarytos nagrinėjant tą bylą;
 - 4) panaikinamas kaip neteisėtas ar nepagrįstas teismo sprendimas, nuosprendis arba kitoks valstybės ar savivaldybių institucijų individualaus pobūdžio aktas, kuris buvo pagrindas tam sprendimui, nutarčiai priimti;
 - 5) jeigu viena iš šalių proceso metu buvo neveiksni ir nebuvo atstovaujama atstovo pagal įstatymą;

6) jeigu sprendimu teismas nusprendė dėl neištrauktų į bylos nagrinėjimą asmenų materialiuju teisių ar pareigų;

74 straipsnis. Prašymų atnaujinti procesą pateikimas

1. Prašymas dėl proceso atnaujinimo teikiamas Lietuvos arbitražo teismui.
2. Prašymams dėl proceso atnaujinimo *mutatis mutandis* taikomos šio Kodekso nuostatos reglamentuojančios ieškinio pateikimą.
3. Prašymas atnaujinti procesą gali būti pateikiamas per tris mėnesius nuo tos dienos, kurią jį pateikiantis asmuo sužinojo arba turėjo sužinoti aplinkybes, sudarančias proceso atnaujinimo pagrindą.
4. Prašymas atnaujinti procesą negali būti teikiamas, jeigu nuo sprendimo ar nutarties įsiteisėjimo praėjo daugiau kaip treji metai.

75 straipsnis. Arbitrų skyrimas byloje dėl proceso atnaujinimo

Bylose dėl proceso atnaujinimo arbitrų skyrimui *mutata mutandis* taikomos šio Kodekso bendrosios arbitrų skyrimo nuostatos.

76 straipsnis. Arbitražo teismo teisės

1. Išnagrinėjęs bylą, Arbitražo teismas turi teisę:
 - 1) prašymą dėl Arbitražo teismo sprendimo (nutarties) pakeitimo arba panaikinimo atmesti;
 - 2) Arbitražo teismo sprendimą ar nutartį pakeisti;
 - 3) priimti naują sprendimą (nutartį).
2. Arbitražo teismui sprendimą (nutartį) pakeitus ar priėmus naują sprendimą (nutartį), ankstesni Arbitražo teismo sprendimai (nutartys) netenka teisinės galios.

XII SKYRIUS TAIKOS SUTARČIŲ TVIRTINIMAS

77 straipsnis. Prašymas dėl taikos sutarties tvirtinimo

1. Šalys gali kreiptis į Lietuvos arbitražo teismą su prašymu patvirtinti tarp jų sudarytą taikos sutartį (nepradėjus arbitražinio nagrinėjimo).
2. Prašyme patvirtinti taikos sutartį privalo būti nurodyta:
 - 1) šalių pavadinimai ar vardai ir pavardės, juridinių asmenų kodai ar asmens kodai, kontaktiniai duomenys (adresai, telefono, fakso numeriai, elektroninio pašto adresai);
 - 2) ginčo, kuris buvo išspręstas taikos sutartimi, esmė;

3. Prie prašymo patvirtinti taikos sutartį turi būti pridėta:

1) abiejų šalių pasirašyta taikos sutartis;

2) abiejų šalių pasirašytas sutikimas, kad tarp jų sudaryta taikos sutartis būtų tvirtinama Lietuvos arbitražo teisme pagal šį Kodeksą;

3) įrodymai, kad sumokėti registravimo bei arbitražo administravimo ir arbitravimo mokesčiai.

3. Prašymas dėl taikos sutarties tvirtinimo ir prie jo pridedami dokumentai, taip pat visi kiti su arbitražo procesu susiję dokumentai turi būti pateikiami Lietuvos arbitražo teismui lietuvių kalba, šio Kodekso 3 straipsnyje nustatyta tvarka.

78 straipsnis. Prašymo dėl taikos sutarties tvirtinimo priėmimas

1. Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas gavęs prašymą dėl taikos sutarties tvirtinimo, jeigu šalys raštu nėra sutarusios kitaip, nedelsiant iš Lietuvos arbitražo teismo rekomenduojamų arbitrų sąrašo paskiria arbitrą, kuris ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo paskyrimo sprendžia taikos sutarties tvirtinimo klausimą.

2. Arbitražo teismo pirmininkas neskiria arbitro ir neperduoda jam bylos medžiagos kol prašymą pateikusi šalis tinkamai nesumoka registravimo ir arbitravimo mokesčių.

79 straipsnis. Taikos sutarties tvirtinimas.

1. Arbitražo teismas tvirtina taikos sutartį priimdamas sprendimą.

2. Arbitražo teismas atsisako tvirtinti taikos sutartį, jeigu:

1) prašymas neatitinka šio straipsnio reikalavimų;

2) taikos sutartis prieštarauja šalių pasirinktos ar taikomos teisės sistemos materialinės teisės normoms ar viešajai tvarkai.

3. Arbitražo teismo sprendimas, kuriuo patvirtinama taikos sutartis, yra galutinis arbitražo teismo sprendimas ir yra vykdytinas dokumentas.

XIII SKYRIUS ARBITRAŽO TEISMAS KAIP SKIRIANČIOJI INSTITUCIJA

80 straipsnis. Arbitražo teismas kaip skiriančioji institucija

1. Lietuvos arbitražo teismas šalių susitarimu gali būti skiriamas skiriančiąja institucija, kompetentinga paskirti arbitrą (arbitrus) išspręsti šalių ginčą arbitražu.

2. Jei šalys, kreipdamosi į Lietuvos arbitražo teismą kaip skiriančiąją instituciją, nesusitaria dėl arbitro (arbitrų) skyrimo tvarkos, Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas savo nuožiūra kaip

įmanoma greičiau skiria arbitrą (arbitrus) užtikrindamas tokio (tokių) arbitro (arbitrų) nešališkumą ir nepriklausomumą.

3. Kartu su prašymu Lietuvos arbitražo teismui kaip skiriančiajai institucijai privalo būti pateikta informacija (ieškinio, arbitražinio susitarimo kopijos ir kt.), reikalinga paskirti arbitrą (arbitrus). Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas turi teisę reikalauti ginčo šalių pateikti papildomą informaciją, reikalingą tinkamam skiriančiosios institucijos funkcijų vykdymui.

4. Kartu su prašymu Lietuvos arbitražo teismui kaip skiriančiajai institucijai privalo būti pateiktas patvirtinimas, kad sumokėtas negražinamas mokestis.

XIV SKYRIUS KITOS NUOSTATOS

81 straipsnis. Arbitražo teismo sprendimo skundimas

1. Arbitražo teismo sprendimas gali būti panaikintas, pateikus skundą Lietuvos apeliaciniam teismui Lietuvos Respublikos įstatymų, reglamentuojančių arbitražinį nagrinėjimą, nustatyta tvarka, pagrindais ir terminais.

2. Įstatymų nustatytais atvejais, Lietuvos apeliaciniam teismui sustabdžius bylą dėl Arbitražo teismo sprendimo panaikinimo ir grąžinus bylą nagrinėti Arbitražo teismui, Arbitražo teismas atnaujina bylos nagrinėjimą arba imasi kitų veiksmų, kurie, Lietuvos Apeliacinio teismo nuomone, gali pašalinti Arbitražo teismo sprendimo naikinimo pagrindą.

3. Atnaujintam arbitražo bylos nagrinėjimui *mutatis mutandis* taikomos šio Kodekso normos, reglamentuojančios arbitražinio proceso eigą.

82 straipsnis. Konfidencialumas

Jeigu šalys nesusitaria kitaip, Lietuvos arbitražo teismas ir Arbitražo teismas, ekspertai visą informaciją, susijusią su pagal šį Kodeksą vykstančiu arbitražu ir priimtu sprendimu, laikys griežtai konfidencialia ir neatskleis jokiems kitiems asmenims.

83 straipsnis. Vykdytas

Visais klausimais, kurie aiškiai nenumatyti šiame Kodekse, Lietuvos arbitražo teismas, Arbitražo teismas ir šalys veikia atsižvelgdami į šios Kodekso nuostatas ir deda visas pagrįstas pastangas siekiant užtikrinti, kad Arbitražo teismo sprendimas būtų teisiškai įvykdytas.

84 straipsnis. Atsakomybė ribojimas

Nei Lietuvos arbitražo teismas, nei arbitras (arbitrai) nėra atsakingi nei vienai šaliai už bet kokius veiksmus, susijusius su ginčo nagrinėjimu arbitražu pagal šį Kodeksą, išskyrus atvejus, kai tokie veiksmai ar neveikimas būtų sąmoningai neteisėti ar padaryti dėl didelio neatsargumo.

85 straipsnis. Kodekso galiojimas ir pakeitimas

1. Kodeksas įsigalioja nuo 2013 m. sausio 1 d.
2. Lietuvos arbitražo teismas gali pakeisti šio Kodekso nuostatas bet kuriuo Kodekso galiojimo metu.
3. Nagrinėjant konkretų ginčą šiame Kodekse nustatyta tvarka taikoma Kodekso redakcija, galiojanti ieškinio pateikimo Lietuvos arbitražo teismui dieną, jeigu šalys nesusitaria kitaip.
4. Arbitražinis nagrinėjimas, kurio metu įsigalioja nauja Kodekso redakcija, nuo sekančio procesinio veiksmo po naujos Kodekso redakcijos įsigaliojimo dienos, taiko naują Kodekso redakciją. Iškilus esminiams neatitikimams tarp iki tol galiojusios ir naujos Kodekso redakcijų, dėl kurių neįmanoma identifikuoti momento nuo kada taikytina nauja Kodekso redakcija, Arbitražo teismas arba Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas, jeigu Arbitražo teismas dar nėra paskirtas, savo nuožiūra vadovaudamasis protingumo ir sąžiningumo principais išsprendžia šį klausimą ir apie savo sprendimą informuoja arbitražinio nagrinėjimo šalis.
5. Šalims pageidaujant ir tokį savo apsisprendimą raštu įtvirtinus arbitražinėje išlygoje (arba sutartyje, kurioje yra arbitražinė išlyga), ginčo sprendimui bus taikoma arbitražinės išlygos (arba sutarties, kurioje yra arbitražinė išlyga) sudarymo dieną galiojusi Kodekso redakcija bei jos priedas, nustatantis Lietuvos arbitražo teismo paslaugų kainas).

86 straipsnis. Baigtos arbitražo bylos turinys bei saugojimas

1. Baigtą arbitražo bylą sudaro:
 - 1) Šalių arbitražo teismui teikti procesiniai dokumentai;
 - 2) Arbitražo teismo nutartys, sprendimai, pranešimai, Lietuvos arbitražo teismo pirmininko nutartys, pranešimai, susiję su byla;
 - 3) Arbitrų rašytiniai sutikimai būti arbitrais konkrečioje byloje.
2. Priėmus galutinį arbitražo teismo sprendimą, nutartį dėl arbitražinio nagrinėjimo pabaigos arba nutartį dėl ieškinio palikimo nenagrinėtu, Arbitražo teismas arbitražo bylą perduoda Lietuvos arbitražo teismui, kur ji saugoma ne trumpiau nei vienerius metus.

LIETUVOS ARBITRAŽO TEISMO ARBITRAŽO MOKESČIŲ DYDŽIAI

1) Registravimo mokesčio dydis – 500 Lt., bylose dėl teismo įsakymų - 200 Lt., bylose dėl laikinųjų apsaugos priemonių skyrimo iki arbitražinio nagrinėjimo pradžios – 200 Lt., bylose dėl taikos sutarčių tvirtinimo – 200 Lt. Registravimo mokestis yra negrąžinamas.

2) Arbitražo administravimo ir arbitrų mokestis – **administravimo mokestis**, priklauso nuo ieškinio sumos, reikalavimų pobūdžio ir arbitrų skaičiaus, apskaičiuojamas remiantis toliau pateikiamomis lentelėmis:

a) kai ginčas nagrinėjamas dokumentinio proceso tvarka vieno arbitro:

Ieškinio suma (litais)	Administravimo mokestis
Iki 50 000	1 000 Lt.
Nuo 50 001 iki 100 000	1 000 Lt ir 4 % ginčo sumos, viršijančios 50 000 Lt.
Nuo 100 001 iki 200 000	3 000 Lt ir 4,5 % ginčo sumos, viršijančios 100 000 Lt.
Nuo 200 001 iki 1 000 000	6 000 ir 2 % ginčo sumos, viršijančios 200 000 Lt.
Nuo 1 000 001 iki 5 000 000	20 000 Lt ir 0,5 % ginčo sumos, viršijančios 1 000 000 Lt.
Nuo 5 000 001 iki 10 000 000	40 000 Lt ir 0,3 % ginčo sumos, viršijančios 5 000 000 Lt.
Virš 10 000 001	55 000 Lt ir 0,1 % ginčo sumos, viršijančios 10 000 000 Lt.

b) kai ginčas nagrinėjamas žodinio proceso tvarka, administravimo mokestis didinamas papildomai taikant 300 Lt dydžio įkainį už kiekvieno arbitro kiekvieną dalyvavimo posėdyje valandą.

c) neturtiniuose ginčiuose administravimo mokestį sudaro arbitražo administravimo mokestis ir arbitrų honoraro mokestis:

1) arbitražo administravimo mokestis – nuo 1 000 Lt iki 5 000 Lt, priklausomai nuo ginčo sudėtingumo, arbitražinio nagrinėjimo kalbos, arbitrų skaičiaus ir kitų faktorių, lemiančių laiko, skirtino bylos administravimui, sąnaudų didėjimą. Sprendimą dėl administravimo mokesčio dydžio kiekvienu konkrečiu atveju priima Lietuvos arbitražo teismo pirmininkas.

2) arbitrų honorarams skirta suma – 200 Lt. už valandą.

d) administravimo mokestis bylose dėl teismo įsakymų:

Reikalavimo suma (litais)	Administravimo mokestis
Iki 5 000	200 Lt.
Nuo 5 000 iki 10 000	300 Lt.
Nuo 10 001 iki 50 000	400 Lt.
Nuo 50 001 iki 100 000	500 Lt.
Virš 100 001	1000 Lt.

e) administravimo mokestis bylose dėl laikinųjų priemonių taikymo iki arbitražinio nagrinėjimo pradžios – 400 Lt, neatsižvelgiant į reikalavimo sumą.

f) administravimo mokestis bylose dėl taikos sutarčių tvirtinimo (nepradėjus arbitražinio nagrinėjimo) – 400 Lt.

3) Esant poreikiui taip pat mokama kompensavimo rinkliava, kuri nustatoma Lietuvos arbitražo teismo pirmininko Lietuvos arbitražo teismo proceso kodekso 13 straipsnyje nustatyta tvarka.

4) Kai ginčą nagrinėja trys arbitrai, administravimo mokestis didinamas 50 %.

5) Už skiriančiosios institucijos paslaugas mokamas negražinamas 200 Lt dydžio mokestis už kiekvieno arbitro skyrimą.

6) Už prašymus dėl proceso atnaujinimo mokamas tokio paties dydžio žyminis mokestis, koks būtų mokėtinas pareiškiant ieškinį.
